

Déli Hírlap

Redacția și administrația:
TIMIȘOARA, I. Piața Brătianu No. 3.
Telefon: 28—10

GAZETA MAGHIARILOR
DIN BANAT

Nr. cererii de insc. în Reg. publ. per. 934/1939
Trib. Timișoara
Redactor resp. DR. VARNAY ELEMEN

Calinescu belügyminiszter rádióbeszédében ismertette az új egységes párt feladatát

Miért van szükség egyetlen politikai pártira, amely összesíti az erőket. — A kisebbségek minden jogot megkapnak. — A belügyminiszter felszólította az ország lakosságát, hogy tömörüljön a trón köré és segítsen megvalósítani az új célkitűzéseket

Bucurestiből jelentik: Szerda este fél 9 órakor a fővárosi rádió mikrofonja előtt a „Nemzet Órája” keretében Calinescu Armand belügyminiszter mondot beszédet a Nemzeti Ujjászületés Arcvonaláról.

— Alig telt el két hét, azóta, hogy a Nemzeti Ujjászületés Arcvonaláról szóló törvény megjelent és máris több, mint

három és félmillió polgár jelentette be csatlakozását,

— kezdte beszédét a belügyminiszter. — Romániában politikai párt soha még a felét sem érte el ily nagyarányú csatlakozásnak. Így tehát a jelenlegi megnyilvánulás a második nagy nemzeti megmozdulásnak nevezhetjük a múlt év februárjában lefolytatott népszavazás óta. A nemzet egyszerű, de határozott módon megújította érzelmeit. Milyen következményei lehetnek ennek. Nézetem szerint ebből a megmozdulásból két követelményt lehet levonni: 1. A régi politikai rendszer elítélése. 2. Vágy az új alapok, új eszmék jegyében meginduló élet iránt.

„A RÉGI RENDSZER HALÁLRA ÍTELTE MAGÁT...”

— A régi politikai rendszer után senki sem vágyódik és annak eltűnését senki sem sajnálja. A régi rendszer elítélése nemcsak lélektani állapotot tükröz vissza, hanem észszerű megfontolás következménye. A politikai pártok megszűnésével az egyed elvesztette kötöttségét, amely ezekhez a pártokhoz fűzte, visszanyerte tehát szabadságát és világosan

A történelem előtt a királynak nyugodt a lelkiismerete

Beszélt arról a lelki lendületről is, amelyet a régi pártok képviseltek? Jól tudjuk azonban, hogy ez a lendület csak akkor volt látható, amikor kilátás volt a kormányrajvételre és azonnal csökkent, amikor hosszú ellenzéki időszakok lehetett várni. Ugyanannak a pártnak keretén belül is a személyi lendület csak nőtt, ha kilátás volt valamely tárcára, vagy képviselői mandátumra. Ellenkező esetben a politikai klubban kóssón ki. Az utolsó legenda, amelyet a politikai pártokkal kapcsolatban emlegettek, az volt, hogy a pártok általános érdeket képviseltek. Ezt az állítást is azonban önmaguk cáfolták meg. Amikor az uralkodó az általános egység érdekében felhívást intézett a pártokhoz, ezt nem sikerült megvalósítani. A király a jövőbe veszélyt látva, hazafias érzéstől áthatva, szólította fel az egységre a politikusokat.

A történelem előtt az uralkodónak nyugodt lehet a lelkiismerete.

Mi vezette azonban a pártokat? Nem a magasabb, hanem a kis, személyi érdekek. Eppen ezeknek a személyi érdekeknek az uralma következtében a pártok szétforgácsolódtak és akkor, amikor valaki a politika játéka során felelős helyre került, arra törekedett, hogy megsemmisítse, amit elődje alkotott és így írja be nevét a történelembe.

AZ ÁLLAMOT PASSZIVITASRA KÁRHOZTATTÁK

— Mindenki el akarta pusztítani versenytársát. Megszűnt a testvéri szeretet, szadizmus tombolt, a falvakban valóságos pokol volt az élet és mindezt politikának hívták. Mi volt a szerepe az államnak ebben a helyzetben? Az államot, a kollektivitás képviselője

látta azt a kiábrándító állapotot, amelyet a politikai pártok hagytak maguk után. Mivel indokolták a régi pártrendszer létjogosultságát? Többek között arra hivatkoztak, hogy a választásokon, a pártokon keresztül a nép akaratát nyilvánul meg. Mikor nyert azonban a népakarat őszinte kifejezést és melyik választást nem támadták meg? Azt mondták többek között, hogy a parlamentben nyilvánult meg a kormányzati tevékenység. Melyik parlament dicsekedhetett azonban azzal az erénnyel és melyik parlamenti dolgozott ki valaha is egy törvényjavaslatot, vagy buktatót meg kormányt? Jól tudjuk, hogy a parlament csak a külszín volt, valójában csak a politikai klub döntött. Azt is hangoztatták, hogy a pártok programja kötötte össze a népet, a kormányokkal. Nem vonom kétségbe, hogy az államférfiaknak programra van szükségük, viszont az is tény, hogy

a választási hadjáratok során hangoztatott programokat egyetlen egyszer sem valósították meg

és ezért határozott szkepticizmus alakult ki a politikai programok iránt. Nem volt őszinte sem ez a rendszer és a demokrácia soha sem diszkreditálta magát jobban, mint az 1937 decemberében lefolytatott választások idején, amikor két, homlokegyenest ellenkező elvi alapon álló párt egységesen jelent meg az ország színe előtt. Milyen véleménye lehetett ilyen körülmények között a politikai becsléssel a polgárnak. Úgyhiszem, hogy abban az órában a régi rendszer halálra ítélte magát.

lőjét passzivitásra kárhoztatták. A törvényeknek nem volt más célja, minthogy az állam jogait korlátozzák és erejét csökkentsék. Szabad útat nyitottak az egyéni megnyilvánulásoknak. Elsősorban az egyed iött és az állam alárendelt szerepet kapott.

Ebben az anarchikus helyzetben az egyed nem ismerte az ellenőrzést és a tekintély elve összeomlott.

— Ilyen körülmények között nem csoda tehát, ha a közvélemény elítéli a régi rendszert. Tévedés

A románság érdeke azt kívánja, békében és barátságban éljen a kisebbségekkel

— A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába — mondotta a belügyminiszter — meghívtuk a kisebbségeket is. Ne lepjen ez meg senkit, mert ez bizonyítja, jellemzi politikai felfogásunkat és a román szellemet. Nemzeti állam vagyunk. A földünk román föld. Mi voltunk a legrégebb és a legelső nép, amely ezt a földet elfoglalta és megművelte. Ha később ez a föld ideiglenesen más uralom alatt is volt, ez nem változtatta meg alapvető jogunkat, hanem csak megsértette azt. A román nép jellege a más uralom alatt volt területeken sem változott meg. A román állam határa a román nép határa. Ezt a határt nem szerződés állapította meg, nem egyezmény útján jött létre, hanem a történelem jelölte ki természetes jogaink alapján. Ezt a határt utolsó elhatározásunkkal is megvédjük, mint szent javat. Ezeket a határokon belül élnek más etnikai származású polgárok is.

lennek azonban, ha azt hinnők, hogy ennek az elítélésnek csak negatív értelme van. A lakosságot új élet iránti vágy tölti el. Felülvizsgálták a lelkiismeret, konstruktív törekvések alakulnak ki és nemzeti értelemben vett tevékenység válik szükségessé. Erre pedig sor is kerül. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalá politikai szerv, egyben pedig román megoldás is. Aki azonosságát keres a külföldi politikai alakulatok és a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalá között, az téved. Lehetnek formai hasonlóságok, azonban ennek a mozgalomnak alapja, célja, lelke a miénk, a mi szükségleteinkkel van összhangban és román. Fel-támasztjuk a régi román tradíciót. A nehéz pillanatokban a román nép mindig egységes volt. Országunk történelmének nagy cselekedetei közös erőfeszítésekhez fűződnek. Az egység valósult meg az 1859-es egysülés alkalmával, a függetlenségi háború során és 1916-ban. Nem mulasztatom el, hogy ne idézzem egy nagy román államférfi, C. Rosetti szavait: „Ha elentétek is voltak közöttünk, a harc csak kis kérdések körül adódott, amikor azonban a nemzetről volt szó, nem létezett szétforgácsolóadás, hanem csak egység. A legkisebb népet sem lehet elpusztítani. Románia pedig a nagy időkben mindig egységes lesz”. Negyven év múlva pedig a nagy háború idején az egységnek milyen gyönyörű példáját adta Take Ionescu, aki a következőket mondta: „Személyi ellenszolgáltatást mi nem kapunk majd, a történelem elfelejti nevünket, de nem feledkezik el férfiasságunkról, a győzelemben való hitünkéről és arról, hogy saját magunkat fejeztük le a jövő nemzedékek érdekében.”

AZ ERDÉLYI TRADÍCIÓ

— Milyen fenségesen emelkednek ki ezek a szavak, ha összehasonlítjuk őket egyes sajnálatos megnyilvánulásokkal. Titokban terjesztett lapokra gondolok, amelyeket olyanok írnak, a kik nem értik meg az idők szavát, nem látják saját helyzetüket. Ha azonban ők nem is értik meg ezt, megértjük mi.

Néhány ilyen elszigetelt jelenség nem állíthatja meg a történelmet.

A nemzet egységének tradícióját követte egyébként Erdély is az egyesülés pillanatában, amikor és még hosszú évekkal azután is, összes fiait egyetlen politikai erőtervezőben tömörültek. Akkoriban volt igazi hazafiaság, lelkesedés. Hányszor emlékeztek vissza előttem öreg erdélyiek, azokra az időkre és fájdalommal jegyezték meg, hogy akkor küzdöttek igazi magassabbrendű célokért. A pártokra való szakadás Erdélyben nem jelentett hasznot, hanem csak kárt.

Most, amikor országgyezerte a nemzeti egységet akarjuk megvalósítani, Erdély tradíciójának szellemében járunk el.

Érdekeink vannak, amelyek azt kívánják, hogy együtt éljünk velük, ugyanannak az államnak keretein belül és a civilizáció eszméjét alkalmazzuk velük szemben, egyben pedig közös jólétben éljünk velük.

Ugyanakkor azonban hangsúlyozzuk, hogy sehol a világon kisebbségeknek jobb sorsuk nem volt, jobb elbánásban nem részesültek, mint Romániában. Ennek az elbánásnak alapját maga az alkotmány szolgálja, amely a teljes egyenlőség elvén biztosítja a törvények előtti azonos jogot, azonos politikai jogokat és természetesen mindenkinek azonos törvényes biztosítékokat.

A kisebbségek használhatják nyelvüket a vallásban, a sajtóban és a gyűléseken. Anyanyelvüket használhatják a közigazgatási hatóságok előtt, és bizonyos feltételekkel, a bíróságok előtt is.

Felekezeti iskolákat létesíthetnek és az állami iskolákból tanítják a kisebbségi nyelveket. A kisebbségi egyházak között méltányos alapon kerülnek kiosztásra az állami épületek. A kisebbségi polgárok bármilyen foglalkozást gyakorolhatnak és köztisztviselőkként is szerepelhetnek. Képviselőket nyernek a szakkamarákban és a községi tanácsokban, azokon a vidékeken pedig, ahol a kisebbségek jelentős számban élnek, polgármesterek és alpolgármesterek kerülhetnek ki soraikból, mint ahogyan már ki is kerültek. A kisebbségek iránt a teljes őszinteség vezetett bennünket és gondoskodunk arról, hogy a jogokat biztosító intézkedéseket a közigazgatási hatóságok végrehajtsák.

Ezt felelős állásban, mint belügyminiszter mondom, hogy alantas szerveimnek tudomása legyen róla.

Természetes viszont, hogy ha valamely kisebbségi polgár törvénybe ütköző cselekedetet követ el, ennek ugyanolyan következményei lesznek, min ha azt bármely más román állampolgár cselekedte volna.

Mi nem vonjuk kétségbe a kisebbségek lojalitását és felszólítjuk őket, hogy dolgozzanak velünk együtt politikai téren az állam magasabb érdekeiért.

A közigazgatási hatóságok biztosítják a kisebbségek jogait. Biztosi munkát gazdasági fejlődésüket, a méltányosság elve alapján és illy módon teremtjük meg a természetes kapcsolatot a kisebbségek és a román állam között. Ime, ez az a szellem, amelyben a kisebbségek a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalához csatlakoznak.

AZ ÚJ ALAKULÁS NEM PART, HANEM SZELLEMI MOZGALOM

A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalát nem a régi értelemben vett politikai párt, hanem szellemi mozgalom. Nem képviseli egyetlen csoport, vagy társadalmi osztály érdekeit, hanem kizárólag az állam és a nemzet érdekeit. Ebben az alakulatban nem kapha szerepet a demagógia, az egyéni érdekek képviselője és

aki az, hiszi, hogy új formában a régi rendszer elevenedik meg, az csatlakozik.

Résztvesznek ebben az alakulatban olyan emberek is, akik a régi pártokban szerepet játszottak. Ez természetesen nem kerülhető el. Nem az emberek voltak a hibásak, hanem a rendszer. Ezek az emberek felülvizsgálták lelkiismeretüket, új hittel, új alapokon, új atmoszférában és új lélekkel kezdenek a munkájukat.

AZ ÁLLAM MINDENKIT MEGVÉD ÉS TÁMOGAT

Mit akar megvalósítani a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalát? Mindenek előtt vissza akarja helyezni jogába az államot, azt az államot, amely mindannyiunkat képviseli és amely mindannyiunk érdekeit összhangba hozza. A régi rendszer idején az egyéni szabadság ügye alatt az államnak meg kellett hajolnia az egoizmus előtt és odáig jutottunk, hogy miniszterek a visszaélések elkövetőivel tárgyaltak. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalát nem jelenti csak az állam tekintélyének újáteremtését, hanem olyan ideálok megteremtését is, amelyeket a nemzetnek joga van megvalósítani. Az állam eleven, tevékeny tényező kell legyen, nem pedig passzív valami.

Fel kell ismernünk, hogy erős állam nélkül, amely mindenkit megvédi és támogat, lehet-e létezés a szabadság.

Az új rendszerben az egyén alárendelődik az államnak. Az egyéni érdek akkor jöhet figyelembe, ha összhangban van az állam érdekeivel. Az egyéni érdekeit nem lehet szentimentális alapon elbírálni. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának első feladata a nemzeti eszme ápolása. Kötelességünk megerősíteni és fejleszteni a nemzetet úgy fizikailag, mint erkölcsileg szempontról. Bármint fenyegetés elleni védekezés csak a nemzet önértékén alapulhat. Második feladatunk a család tisztelete.

A családot társadalmi sejtnek tartjuk és valljuk, hogy az egyén csak a társadalom elemeként képzelhető el.

Célunk ezért a család támogatása. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalát a keresztény hiten alapozzuk. Egy szellemi mozgalomnak erkölcsi értéket kell képviselnie és ennek az erkölcsi értéknek kell a jövő polgárait mentálisan képeznie. Ugyanazok feladata az új szervezetnek, hogy megkülönböztetett megbecsülést biztosítson a munkának. Ime néhány elv azok közül, amelyekkel a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalát elindul.

„FELEJTSÜK EL, AMI ELVÁLASZTOTT BENNÜNKET!”

Fontos szerepet kapnak az új rendszerben az elítelt elemek. Felvetődik a kérdés, hogy miképpen történik ezeknek a kiválasztása. Természetesen nem lehet szó a régi demagógia alapokról. Most a személyi értékek, szakmai munkában kifejeződött értékek jönnek számításba. Ennek révén új és fiatal elemek kerülnek be a közéletbe. Felvetődik a kérdés, hogy miért legyen csak egyetlen politikai szervezet? A válasz egyszerű: A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalát szinte biológiai következményként született meg az az érzés, hogy megvédje a nemzetet és az államot. Az önfentartás ösztöne az egység érdekében intézett felhívást és összhangba akarja hozni az ideálokat. Ez az egység kívánt meg egyetlen alakulatot. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalát az optimizmus jellemzi, a hit ennek a nemzetnek sorsában, ennek az államnak a jövőjében. Meg kell említenem azonban, hogy — ha a távoli messzeségbe is — fenyegethetnek veszélyek. Ezért kell a nemzeti erőforrásokat feltámasztanunk, be kell hoznunk az elvesztett időt. A Nemzeti Ujjászületés Arcvonalának jelszava: a haza megvédése. A jelen nemzedéknek biztosítani és meg kell őrizni azt, amit az elődök annyi áldozattal építettek.

Eredeti közlemény a Gastro-D-ről

Preot Vasile, Ciornei, parohia Petris (jud. Bălți) a következő tartalmú levelet küldi nekünk:

„Szíveskedjenek részemre 3 üveg Gastro-D. gyógyszert utánvétellel küldeni, melyet két év óta kínzó gyomorfájdalmaim ellen igazán meglepő gyógyító hatással használok, fogadják is érte hálás köszönetemet.”

A köszönő levelek ezreit kapjuk az ország minden részéből, amelyekben lelkesedéssel beszélnek a Gastro-D. mindenütt meglepő gyors és gyógyító hatásáról a gyomor- és bélbajok összes eseteiben. Orvosok is ajánlják. Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lei utánvétel mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Felejtsük el, ami elválasztott bennünket. Egysülünk kell az ország érdekében, közdünk kell a határok felett és körül kell vennünk a trónt, a legbölcsőbb uralkodót, akit a sors adott számunkra, öfelsége, II. Carol királyt.

Calinescu Armand belügyminiszter beszéde után a rádió a királyhimnusz közvettette.

Határtalan lelkesedéssel fogadták Chamberlaint Rómában

RÓMABÓL jelentik: Chamberlain és Halifax kíséretükkel tagjaival szerda délután 5 óra 20 perckor érkeztek meg Rómába. Az angol államférfiak római fogadását nem annyira a pompa, mint a tömegek lelkesége és szívéllyessége jellemezte. Róma utcái már a déli órákban lobogó zászlókkal, míg a pályaudvar környékét a kora délutáni órákban hatalmas tömeg lepte el. Mussolini miniszterelnök Ciano gróf külügyminiszterrel autón már negyed hat órakor a pályaudvaron volt, ahol megjelent rajuk kívül lord Perth angol nagykövét, Badoglio marsall, volt abesszin alkirály, Grandi londoni olasz nagykövét, több miniszter és a fasisztpárt zász vezető egyénisége. Az angol miniszterelnök vonata pontosan 17 óra 20 perckor robogott be a terminál pályaudvarra és ekkor a katonazenekar rázendítette az angol himnuszt, amelyet az

angol kolónia tagjai a zenekarral együtt énekeltek. Uána az olasz királyi himnusz játszották. A vonatról elsőnek Chamberlain szállott le, sőtét útiruhában, kezében fogva puha kalapját és esernyőjét. Mussolini miniszterelnök rendkívül szívéllyesen szorított vele kezét. A kölcsönös bemutatkozások után Chamberlain Mussolinivel ellépett a díszszabad sorfala előtt, míg mögöttük Halifax és Ciano haladtak. A pályaudvar előtt téren a tömeg valóságos údrivalgással fogadta a vendégeket. Ezután Chamberlain és kísérete a Villa Madame-szállóba hajattak.

Chamberlain angol miniszterelnök és lord Halifax külügyminiszter délután fél hat órakor elhagyta a Villa Madamet és a Kvirinálban tettek tisztelegő látogatást. Utána a Palazzo Venezia-ba hajattak, ahol megkezdtek első tárgyalásokat Mussolini miniszterelnökkel.

A magyarság belép a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába

Az elvi megállapodást Kolozsváron kötötték meg, a tárgyalást Bucuresiben fejezik be. — A német kisebbség megállapodása

Amióta megalakult a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalát névű új politikai alakulat, amely tudvalevően az egypárt rendszerét akarja megteremtteni az országban, a kormány részéről több ízben is megnyilatkozott az a szándék, hogy ebbe a pártba bevonja a kisebbségeket is. Rövid híradások már megjelentek készülő tárgyalásokról felelős állásban lévő román közéleti férfiak és a kisebbségek vezetői között, de biztosat még nem lehetett tudni, mert ezek a tárgyalások előkészítő munkának voltak tekinthetők, amelyről nem adtak ki hivatalos közleményt. Most azonban olyan esemény történt, amely nagymértékben előre viszi a kisebbségek és az államhatalom közötti együttműködést, amelynek

természetes folyamánya, hogy a kisebbségek belépnek a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába, ahol mint külön csoport működnek és számarányuknak megfelelően helyet kapnak a központi vezetőségben.

A kormány a kisebbségekkel való tárgyalást Dragomir Silviu kisebbségi főkörmánybiztosra bízta, aki egyformán rokonszenves a magyarok, németek és a többi kisebbségek előtt és aki a múlt hét szombatján megérkezett Kolozsvárra, hogy ott tanácskozzék a magyarság szellemi és egyházi vezetőivel. Szombaton délután a Szamos királyi helytartóság palotájában folyt le az első tárgyalás, ahová Dragomir Silviu főkörmánybiztos magához kérte Márton Áron erdélyi római katolikus püspököt, Vásárhelyi János református és Varga Béla unitárius püspököket, továbbá gróf Bánffy Miklóst, az erdélyi magyar szellemi és irodalmi élet vezetői egyéniségét és Szász Pált, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület elnökét. A megbeszélésen résztvett Hodós Sándor, a királyi hely-

tartóság vezértitkára is. A tanácskozás hosszú ideig tartott és annak eredményeképpen

elvből megegyezés jött létre, hogy a magyar nemze-kisebbség is belép a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába,

ahol mint külön csoport működhet. Ezzel a tárgyaló felek elváltak és Dragomir Silviu visszatért Bucuresibe. A megkezdett tárgyalás a jövő héten Bucuresiben folytatják és előre láthatóan be is fejezik.

Ezen a megbeszélésen résztvesznek gróf Bethlen György vezetésével a romániai magyarság politikai vezetői is.

Párhuzamosan a magyar kisebbséggel folytatott tárgyalással, a német kisebbséggel is foly megbeszélés és itt már létre is jött a végleges megegyezés. Az erre vonatkozó okmányt a németek nevében Fabritius Fritz és Hedrich Hans az ismert német politikusok írták alá.

PACHA PÜSPÖK ÉS A KAPTALAN TAGJAI BELÉPTÉK A NEMZETI UJJÁSÜZULETÉS ARCIVONALÁBA

Temesvárott és a temesi királyi helytartóság területén egyre többen jelentik be csatlakozásukat a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalához. A sokezer jelentkező sorában a világi személyiségek és a közéleti előkelőségek nagy számban szerepelnek és az arcvonal temesi tagjai naponta új jelentkezésekkel erősödnek. Legújabbban Pacha Ágoston dr. megvén püspök jelentette be csatlakozását a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalához. A megvén püspökkel együtt a katolikus káptalan, a hittudományi főiskola tanári kar és a központi papság is bejelentették belépésüket.

Öfelsége a bánsági vadászatról visszalért a fővárosba

BUCURESTIBŐL JELENTIK: A bánsági királyi vadászati kedden este ért véget és az öfelsége által adott bankett után Pál jugoszláv régensherceg Belgrádba utazott, az uralkodó különvonatá pedig Bucuresti felé vette útját. Szerdán délelőtt fél 12 órakor érkezett meg a királyi különvonat Mogosia

állomásra, ahol a perronon Calinescu, Ghelmegeanu, Ciuperca tábornok, Gabriel Marinescu miniszterek, Argeseanu tábornok a második hadtest parancsnoka és Petrescu Toğu Bucuresti téparancsnoka fogadták a királyt és a trónörökösöt.

Cseh csapatok három helyen ismét támadást intéztek a magyar határ ellen

Gépfegyvertűzzel kezdődött a támadás, amelyet a magyarok visszafütyültek. Erélyes intézkedések a határcsúcsokon megakadályozására. — Összerombolták egy pozsonyi magyar lap szerkesztőségét

MUNKÁCSRÓL JELENTIK: A keddről szerdára virradó éjszaka a csehok Szerne községnél újabb támadást intéztek a magyar állások ellen. Heves tüzelést indítottak a támadás bevezetésére, de a magyar katonai erők jelenléte a támadást megghiúsította. Ugyancsak szerdára virradó éjszaka Ungvárról délkeletre, hat kilométernyire, Daróc község határában,

a csehok heves gépfegyvertűzzel indították a magyar területek ellen,

de a támadást a határcsúcsok itt is megakadályozta. A harmadik támadás Bartató község határában történt. Itt is előbb heves gépfegyvertűzzel zúdították, majd amikor azt vélték, hogy megoldozták a területet, megindították a támadást. Magyar részen azonban fel voltak készülve az eseményre és itt is visszautasították a támadást. Hozzáteszi a jelentés, hogy a csehok több sebesültet veszítettek, sőt nem lehetetlen, hogy halottak is vannak. Magyar oldalon egy sebesülés történt.

Megbízható értesülések szerint újabb ukrán szabadcsapatőrök érkeztek a határ környékére. A polgári ruhás, de jól felfegyverzett ukránok harminc tehergépkocsin jöttek és a határ mentén két csoportra oszolta, helyezkedtek el.

A MAGYAR KORMÁNY ERÉLYES RENDSZABÁLYOKRA KÉSZÜL

A magyar kormány megállapította, hogy a határcsúcsokat a csehszlovák hadsereg rendes katonasága követte el, ami arra enged következtetni, hogy a prágai kormány a helyzet bizonytalanságának érzetét akarja kelteni a határmenti vidéken. Amennyiben a csehszlovák csapatok ismételen átlépnek a demarkációs vonalat, a magyar csapatok addig követnék őket, amíg lehetetlennek tennék számukra a hadakozás folytatását. Elkerülhetetlenül szükséges tehát a jó szomszédai viszony fenntartása érdekében, hogy

a csehok véget vessenek a hasonló támadásoknak.

MAGYARORSZÁG KÖVETELÉSEI CSEHSZLOVÁKIÁTÓL

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A budapesti csehszlovák követ látogatást tett Wörnle meghatalmazott miniszternél, Csáky külügyminiszter állandó helyettesénél és ismertette előtte a csehszlovák kormány álláspontját a munkácsi és ungvári incidensekkel kapcsolatban. Wörnle meghatalmazott miniszter hangoztatta, hogy amennyiben csehszlovák részről a jövőben oly fegyveres támadás fordulna elő, amelynek során a cseh csapatok ismét átlépnek a demarkációs vonalat, s behatolnának magyar területre, úgy

a magyar katonaság a támadást vissza fogja verni.

A csehszlovák kormány ama kérdésére, hogy ezek szerint mit tehet a prágai kormány, a magyar külügyminiszter helyettese a következő feltételeket jelölte meg:

1. Jelentse ki a csehszlovák kormány készségét az anyagi és erkölcsi kártérítésre;
2. Vonja felelősségre a bűnösöket és ezt a tényt hozza a magyar kormány tudomására;
3. Adjon biztosítékot, hogy hasonló támadások nem fordulnak elő.

ELLENTÉTEK A SZLOVÁK ÉS UKRÁN KORMÁNY KÖZÖTT

A Volosin-kormány a szlovák kormánynak arra a barátságátlan gesztusára, hogy nem engedte be Volosinékát Nagymihályba, azzal felelt, hogy a Ruszinszkóban alkalmazásban levő szlovák köz- és magántisztviselőket kiutasított

ta. Erre Tisóék 60 ruszin nemzetiségű tisztviselőt utasítottak ki Szlovákiából. A kiutasítások mind tömegesebben folynak tovább mind a két oldalon.

ÖSSZEROMBOLTÁK A POZSONYI „ESTI UJSÁG” SZERKESZTŐSÉGÉT ÉS KIADÓHIVATALÁT

Tegnap este hat óra tájban mintegy 50 főből álló csoport jelent meg a pozsonyi „Esti Ujság” című lap szerkesztőségi helyisége előtt. Az ajtókat elé őrt állítottak, hogy se ki, se be ne mehessenek, majd pedig benyomultak a szerkesztőségi helyiségebe.

A szerkesztőség tagjai, akik a rombolást meg akarták akadályozni, agyonlövésrel fenyegették meg, azután a szerkesztőség és kiadóhivatal négy helviségének berendezését teljesen szétrombolták.

Mire a rendőrség a helyszínre érkezett, a rombolók már eltűntek. Nyilvánvaló, hogy politikai merénylet történt, mert rombolás közben a támadók a következő kijelentést hangoztatták:

Nem tűrjük, hogy Pozsonyban magyar lap megjelenjék.

A támadókról csak annyit lehetett megállapítani, hogy szlovákul beszéltek. A kár meghaladja a 60 ezer cseh koronát.

A spanyol hadviselő telek kiáradtak

Mindkét táborban nagy a kiábrándulás az eredménytelen hadműveletek miatt

Londonból jelentik: A Daily Telegraph vezércikkben foglalkozik a spanyol polgárháború eseményeivel és megállapítja, hogy

mindkét táborban nagy a kiábrándulás,

mert lényegesebb eredményeket egyik fél sem ért el. A külföldi szövetségesek is elégedetlenek az eredménytelenségen, miután érzik az anyagi áldozatok terhét. Felmerült az a kérdés, hogy előnyös-e a háború tovább folytatása, vagy pe-

dig kívánatos volna győzelem nélküli békét kötni.

Az angol sajtó közli, hogy Alfonz volt spanyol király kibékült feleségével. Találkozásuknak nagy jelentőséget tulajdonítanak, mert Franco győzelme esetén szó lehet a spanyol királyság helyreállításáról és ez esetben valószínűleg Alfonz fia, Don Juan herceg kerül trónra.

„Ön bebizonyította lovagiasságát azzal, hogy sohasem tagadta meg fáját és magyarságát”

A szatmári alpolgármester beiktatásán érdekes beszédet mondott Coman ezredes-prefektus

Szatmárról jelentik: Tegnap iktatták be hivatalba Moisés Viktort a város hat évre kinevezett és dr. Antal Sándor nyugalmazott városi főügyészt, a szintén hat évre kinevezett magyar nemzetiségű, alpolgármestert. A beiktatási ünnepség fényes külsőségek között a városháza szépen felszított nagytermében folyt le és Coman Simion ezredes-prefektus iktatta be hivatalába az új polgármestert. Az ezredes az eskü kivétele után dr. Antal Sándorhoz fordult, akihez emelt hangon a következő beszédet intézte:

— Az Ön kinevezését a királyi helytartó örömmel teljesítette s mi is megelégedéssel vettük tudomásul. Ön ugyanis hosszú köztisztviselői pályafutása alatt becsületességéről és tisztességéről tett tanúságot. A kormány súlyt helyez arra, hogy ahol nagyobb számú kisebbség él, ott az ő sorából nevezzünk ki polgármestert, mert ez így igazságos s csak így lehet a népcsoportok között a békés együttműködést biz-

tosítani. Ön bebizonyította a lovagiasságát azzal, hogy soha sem tagadta meg fáját és magyarságát. Ez nyújt nekem biztosítékot arra, hogy új tisztségében is egyenes jellemmel fogja hivatását betölteni. Ön méltó arra, hogy összekötő kapocs legyen a város többségi és kisebbségi lakosai között, — fejezte be nagyhatású beszédét az ezredes-prefektus.

Dr. Antal Sándor megköszönte a prefektus szavait, majd így válaszolt:

— Jól tudom, hogy nagy feladatot és súlyos felelősséget vállaltam, de ezt a köz érdekében teszem azzal a hittel, hogy ezáltal a helybeli kisebbségi lakosságnak teszek szolgálatot.

Ezután ígéretet tett arra, hogy mint a magyarság képviselője, a városi közigazgatásban nemzeti érdekében legjobb lelkiismerete szerint fogja hivatását betölteni és ehhez a felsőbb hatóságok támogatását kérte.

ANGOL LAP FELTŰNÉSKELTŐ CIKKE A KÖZÉPEURÓPAI HELYZETRŐL

Az angol sajtóban az a meggyőződés kezd felülkerekedni, hogy a mai középeurópai erőmegoszlás mellett döntő szerepe van a Németország és Lengyelország közötti viszony alakulásának. Ezért az angol lapok még mindig élénken foglalkoznak Hitler és Beck legutóbbi találkozásával. A Daily Telegraph arról értesül, hogy Hitler a találkozó alkalmával kijelentette, hogy

Németország keleti tervét nem jelentenéki semmiféle közvetlen veszélyt Lengyelország számára.

Varsóban ezt úgy értelmezik, hogy a német terjeszkedési törekvések nem feltétlenül ellenségesek Lengyelország felé. A németek főtörekvése, hogy a politikai és gazdasági befolyásukat egészen a Szovjet határáig tolják ki. Lengyelország területét azonban érintetlenül hagyják. Más oldalról is megerősítik, hogy a német-lengyel viszony zavartalan maradhat, ha Hitler keleti terveinek útjába Varsó nem gördít akadályokat. Ezzel kapcsolatban az angol sajtó megemlékezik

Öfelsége, II. Carol király és Pál jugoszláv régensherceg legutóbbi tanácskozásáról

és úgy tudják, hogy megtörtént a találkozó alatt a megállapodás abban a tekintetben, hogy szűkebb lenne a Magyarországgal való szorosabb együttműködés. Lengyelország valószínűleg fel fogja ajánlani jószolgálatait a két szomszédos államnak, tekintettel arra, hogy mindkettővel a legbarátiabb viszonyt tartja fenn.

Minden idők legnagyobb bűnperét tárgyalják a közeli napokban Párisban

120 vádlottja és 250 tanúja van a csuklyás összeesküvésnek, az iratok súlya pedig meghaladja a kétezer kilogrammot

Párisból jelentik: Nemesak a francia közvélemény, hanem egész Európa érdeklődéssel tekint a két évvel ezelőtti leleplezett ügynevezett „csuklyás” összeesküvés büntügyi tárgyalás elé, amely még e hónapban a párisi esküdtészek elé kerül. A csuklyás összeesküvésre valószínűleg még jól emlékszik az utazóvasút közönség. A leleplezett jobboldali forradalmi szervezet tagjai

erőszakos úton a fascista rendszert alapították Franciaországban megvalósítani.

A párisi rendőrség az összeesküvés utolsó pillanatában leleplezte le és ekkor Franciaország valamennyi rendőri szervét mozgósították, hogy egyrészt a bűnösök kézrekerüljenek, másrészt pedig, hogy a jobboldali forradalmi szervezet fegyver és muníció rakárát felkutassák. A rendőrség munkájának befejezése után a párisi vizsgálóbírósgok vették át az ügy további vizsgálatát és két teljes esztendőn keresztül öt vizsgálóbíró dolgozott azon, hogy a csuklyás összeesküvés vizsgálatát befejezhessék. Ez a gigászi büntügyi munka most elkészült és az 1939-es esztendő lesz az az időszak, amikor

minden idők legnagyobb bűnperével az igazság, szolgálatát foglalkozik.

A csuklyás-per méreteire rendkívül jellemzőek a kö-

vetkező adatok: A bűnyegnek 120 vádlottja van, a kik közül 90-en letartóztatásban várják, hogy az esküdtészek elé kerüljenek. Már eddig körülbelül 150 ügyvéd jelentette be a vádlottak védelmét, míg a tanuk száma 250 és ezek közül sokan jelentős és ismert politikai személyiségek.

A bűnper aktái 80 kötet, illetve 120.000 oldalt tesznek ki és súlyuk meghaladja a 2000 kilogrammot.

A vádlottakat az állam biztonsága elleni összeesküvés és gyilkosság vádjai miatt vonják felelősségre. Az utóbbi vádpontot azért emelték ellenük, mert ennek a forradalmi társaságnak a tagjai gyilkolták meg annak idején a fascistaellenes politikájuk miatt emigrációban élő olasz származású Roselli fivéreket, akik foglalkozásra nézve újságírók voltak. A meggyilkolt Roselli fivének hozzátorzó részéről a magánvadás Moro Gialferi, a neves francia jogász képviseli. Nagy gondot okoz az igazságügyi hatóságoknak, hogy a várható rendkívül nagy érdeklődésre való tekintettel, a bűnper fő tárgyalását hol folytassák le. Az esküdtészek rendes körülmények között használt ülésterme még csak számbatba sem jöhet. Valószínű, hogy erre a célra a hatalmas Pleyel hangversenytermet, vagy pedig a még nagyobb terjedelmű Trocadero színházat választják.

A legöregebb milliárdos harmadik osztályon utazik és úgy él, mint egy szegény ember

Az angol „Old Joe” regényes élete

Londonból írják: „Szíveskedjék a csatolt jelentékelen összegezettel legjobb belátása szerint rendelkezni...”

Az angol kincstár hivatalnokai, aki 1938. februárjában ezt a rövid, aláírás nélküli gépelt levelet kapta, szórakozott mozdulattal simította ki az ugyanabba a borítékba csuszátott csekket. Ránézett az összegre s állt a lélegzete. Azt hitte, valami izléstelen tréfálkozóval van dolga. Majd föltette pápaszemét és még egyszer kibetűzte a csekket. Semmi kétség, a „jelentékelen összeg” két és félmillió sterlingről szólt.

A csekken, akár a levélen, nem volt aláírás. A bank, amelyre szólt, kifizette a kincstárnak a mesebeli összeget, de vezetői kijelentették, hogy jótékony célú adományról van szó és az adományozó „inkognitóját” minden körülmény között meg akarják őrizni. Azonban nem azért vannak Angliában kitűnő riporterek, hogy az ilyesmi lehetséges legyen. Pár nap múlva kiderült, hogy Rank József iparmágnás ajándékozta meg az angol kincstárt ezzel a „pár fonttal”. Ugyanaz a Rank, akit a londoni Cityben „Old Joe”-nak becéznek s aki mellékesen pár nap előtt nem fogadta el a bárói rangot sem.

Ez a pénzember, akit Rockefeller halála óta a földkerekség legöregebb milliárdosának tartanak, nem mindennapos életmódjára tekinthet vissza. 1854-ben született Yorkshireben egy szelmalomban, amely szülei tulajdona volt. Amint felnőtt, ő is a malomban dolgozott. Huszonegy éves korában, apja halála után, merész vállalkozásba bocsátkozott: búzát vett össze minden pénzért, magyarán sokkal több búzát, mint amennyi fedezete lett volna. Megérezte a világpiac föléli menő irányzatát és nem esalódott. A buza ára pár hónap alatt tizenöt-huszsorosára ugrott fel, a fiatal Rank most már készpénzzel fizethette ki kötszeit, sőt megszervezhette egész Yorkshire megye gőzmalomkereskedelmét Huszonkilenc éves korában milliók ura lett. Elhagyta szülővárosát, Londonban telepedt le, ahol szíves munka árán a „Liverpool Baltic Exchange”, vagyis az angol gabona-összevezárlakjai közé emelkedett. Most már érdekeltségei voltak Indiában, Dél-Amerikában, Ausztráliában. Ezer meg ezer ember dolgozott vállalatánál.

A háború kitörésekor Rank József feleségével Ausztráliában uzsogatót és nem tudott már visszatérni Londonba. Megemlékezett vissza, hogy hivatalnokainak pontos utasításokat adott gabonamennyiségek vételére és eladá-

sára. Minthogy pedig a háború idején más utasítások helyesek, mint a békében, Rank azt hitte, tönkrement. Egyetlen reménye volt még: hátha alkalmazottai nem engedelmessékedtek parancsainak.

1918. végén Londonba visszatérve megtudta, hogy ez a csoda bekövetkezett: vállalatát a háború alatt helyettesei a maguk belátása szerint igazgatták; vagyona megsokszorozódott.

Ekkor valósággal lelkiismeretfurdalása támadt ennyi váratlan szerencsétől. Négy millió fon sterlinget adományozott a methodista egyháznak, amelynek hitbuzgó híve. Ezenkívül megszervezte egész Anglia területén a munkanélküliek segélyezését. Életmódját ettől kezdve a legegyszerűsre csökkentette: harmadik osztályon utazik, nem vesz magának gépkocsit. Londonban egy öreg házban háromszobás lakása van, ahol még gázal világítanak és a kiszolgálást egy öreg házvezetőnő látja el.

„Old Joe”, a szíves pénzember, aki ennyire iszonyodik minden fényléstől, nem különö. Tudja, hogy rohamosan szerzett vagyonáért alázattal és szerénységgel kell megfizetnie. Ezért nem fogad el semmi kitüntetést és emiatt határozta el 83 éves korában, hogy millióinak legnagyobb részét az államra és jótékony célú intézetekre ruhazza át. Gyerkeke nincs. Öreg feleségével ott ül a kandalló előtt, erős angol teát iszik és a rádióban régi brit dalokat hallgat. Ez egyetlen élvezete.

Egységes szervezetbe tömörülnek a temesi helytartóság területén működő köztisztviselők

Ciupe Gheorghe dr. királyi helytartósági vezértitkár elnöklével tegnap a helytartóságon értekezlet volt, amelyen öt vármegye különböző köztisztviselői szervezeteinek vezetői vettek részt. Az értekezlet célja volt megbeszélni azokat a módosításokat, amelyek lehetővé teszik a helytartóság területén levő öt vármegyében működő szervezeteknek egyetlen szervezetbe való tömörítését. A vármegyei közigazgatási tisztviselők szervezetei részéről jelen voltak Ionescu Iuliu dr. temesi, Popa Constantin aradi, Daminescu Octavian dr. szörényi, Boriovan Ioan krassói és Dragan Stefan dr. hunyadi elnökök. Ott voltak továbbá a járási főszolgabírók és a jegyzők egyesületeinek képviselői is. A temesvári városi tisztviselők egyesülete részéről Tabla Nicolae dr. főjegyző vett részt a tanácskészen.

Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár hosszabb be-

Tizennégy évig garázdálkodott Bucovina réme,

akit 49 társával elfogott a csendőrség Tízmillió leire becsülik a banda által okozott kárt. — Egy sóbánya irodájából 2½ millió leit raboltak.

Storojinethből jelentik: Szenzációs fogást csinált a storojineti csendőrpáncsnokság irányítása mellett a megye több községének csendőrsőrsre. Hetekig tartó nyomozás után leleplezték egy 49 tagból álló bandát, amely az utóbbi esztendőben a rablógyilkosságok, utszéli rablások, betörések és egyéb hasonló bűncselekmények egész sorát hajította végre.

Az utóbbi esztendőben Bucovinában és főleg Dorohoiu megyében egymást követték a vakmerőbbnél-vakmerőbb bűntettek. A hatóságok erőlyes munkája mit sem ért, a tettesek kiletét nem sikerült kinyomozni. Néhány héttel ezelőtt a storojineti csendőrszárnypancsnokság olyan értesüléseket szerzett, amelyek már az első pillanatban valószínűvé tették, hogy rövidesen kézrekerül az a betörőbanda, amely éveken keresztül terror alatt tartotta az országnak ezt a részét. Hetekig a legnagyobb titokban folyt a nyomozás, míg azután néhány nappal ezelőtt Igesti községben sikerült felfedezni a banda főhadiszállását. Megállapították, hogy a tolvajtársasághoz 49 egyén tartozik és ezeknek vezére Vlad Danila veszedelmes bandita. Igesti községben egyébként a csendőrök az évek folyamán rabolt holmikkal valószávos tárházát találták. Vlad Danila Bucovina különböző vidékein számos „fiók-társasággal” rendelkezett és ezek a rabolt holmik bizonyos részét kötelesek voltak a „központnak” beszolgáltatni. Hihetetlenül hangzik, de

Vlad Danila és bandája már 14 esztendeje garázdálkodott Bucovinában,

ánélkül, hogy a hatóságok kezébe kerültek volna. Az eddigi nyomozás során kiderült, hogy 1935-ben Vlad Danila és emberei rabolták ki Dornesti helységben a Kraft-féle malmot, majd pedig

az éjjeli őrt, aki fel akarta karmazni a szomszédokat, agyonlőtték.

Ugyanebben az évben

Radauti városban Rusinđelar Ilie tisztviselőt és feleségét gyilkolták meg, utána kirabolták.

Hasonló sors érte Gloubach kereskedőt is. Mihaileni városkában, miközben kirabolták a bankot, az ellenszegülő Topolovschí pénztárnokot agyonlőtték. Neuman Adolf Crasna Ilchi községbeli kereskedőtől 270 ezer leit zsákmányoltak Vlad Danila bandájának tagjai, míg néhány nappal később Banila nevű helységben egy gazdálkodótól 180 ezer leit vittek el. Nagyon szakmánya teitek szert a Straja községbeli fűrészarúgyárban, amelynek pénztárszekrényéből negyed milliót vettek magukhoz. A károsulat között szerepel még a seletini adóhivatal 200 ezer, míg a Carapciu községben lévő „Grigorcea” gyár 100 ezer leivel. A közel ötven tagú banda azonban legjobban sikerült betörését

a cacical sóbányában hajította végre, amelynek irodájából két és félmillió leit zsákmányoltak.

A csendőrség véleménye szerint összesen, mintegy tíz millió leire tehető azoknak a holmikkal és a készpénznek az értéke, amelyet Vlad Danila rablóvezér és társai az elmúlt tizennégy esztendő alatt összerabolt.

Egy rend ruha

Mikor a gimnáziumban német irodalmat tanultam, Küzdy tanár ur azt magyarázta, hogy Schiller szindarabjának, a Tell Vilmosnak, tulajdonképpen nem Tell a hőse, hanem az egész svájci nép. Ez jut eszembe, mikor most lent követezendő történetemre gondolok, amely B... báróról szól, de hőse tulajdonképpen nem ő, hanem egy rend ruha.

A történet idestova husz éves, de akár ma is megtörténhetett volna. Ma is eléggé nélkülözhető időköt élünk, jótékony mozgalmak most is országon szorgoskodnak a bajok enyhítésén.

Akkor is megindult a társadalom körében olyan mozgalom, amely a ruhátlanokat ruhával igyekezett ellátni. Nagyon fűrgén dolgozott ez a mozgalom: minden házhöz eljutott a felszólítás, aki teheti, vegyen elő ruhátárából valami használt holmit és adja azoknak, akiknek nincs mit felvenni.

B. báró gazdag ember volt, dus palotában élt, népes személyzetet tartott, amelyet nevezetes volt arról, hogy választékosan és jól öltözködik. Tőle igazán el lehetett várni, hogy valami rendes adakozással járul hozzá a mozgalomhoz. Már csak azért is, mert a báró jól érezte, mire kötelezi vagyoni állása, de meg hazafias ember is volt, aki az ilyen mozgalmaktól soha nem maradt el.

Most is behívatta a magántitkárját, hogy segítsen válogatni. Viseltes ruha alig akad: volt a bárónak elegendő szegény rokona, aki megkapta a viseltes ruhát. Tiszta új volt a szekrényekben minden, ott sorakoztak a remek angol szövettől készült ruhák, ahogy a gondos inas beakasztotta őket: falkavadászatra való vörös frakktól kezdve a fehér nyersselyem nyári ruháig.

— Válassza ki akármelyiket, — mondta a báró, — aztán adja oda a komornyiknak, hogy vigye el a házmesterhez. Az majd vigye be, ahová kell.

— De melyiket adjuk, méltóságos uram? Valamennyi tiszta új.

— Bánom is én, melyiket. Csak abból tudok azzal, ami van.

Az a báró otthagya a titkár. Annak felcsillant a szeme. Régóta irigyelte már a báró egyik ruháját, egy fehér csikos, sötétkék, kétsoros ruhát, egy fehér csikos, sötétkék, kétsoros ruhát. Mivel ő ott lakott a palotában, leakasztotta ezt a ruhát, bevitte a saját szobájában és beakasztotta a szekrényébe. Saját holmija közül pedig kiválasztott egy még jó állapotban levő borna zakkót. És cseppet a komornyiknak.

— Mihály, ezt a ruhát vigye le a házmesterhez, a méltóságos ur izeni, hogy el kell vinni a felruházó mozgalomhoz.

A komornyik átvette a ruhát és bevitte a szobájába. Nagyon tetszett neki a ruha. Bár ő jóval kisebb termetű volt a titkárnál, kellő javítással ő is hordhatta. Jó lesz, gondolta, vasárnap kimenőre. Beakasztotta a szekrénybe. Kivette onnan eddigi kimenő ruháját és levitte a házmesterhez. Meghagyta neki, hová vigye.

A házmester mustralgatta a ruhát. Jó szürke szövet volt, kicsit kopottas már itt-ott, de még mindig jobb, mint neki bármelyik ruhája. Ő ugyan kövőbb volt a komornyiknál, de hát arravaló a szabó, hogy kiereszsen belőle. A szürke ruhát beakasztotta a sifonérba, kivett helyette egy kopottas, foltozott ruhát és hívatta a vécit.

— Ezt a ruhát elviszi ide, meg ide. Megmondja, hogy ezt a báró ur adományozza.

A vici börtönt és bevitte magához a ruhát. Aztán beszélt a Jánost: János afféle fahordó ember volt, földhözragadt szegény, aki alkalmi munkákat kapott ennél a háznál némi borralvaló fejében. Fát hordott, kutyát sétaltatott, küldögettek. A vici most is rábízta a feladatot.

Fahordó János elgondolkodott:

— Muszáj ennek ma lenni, vagy ráér holnap?

— Ráér holnap is. Helyeslően börtönt erre Fahordó János. Este a ruhát hazavitte nyomorszállására a Csikágóba. Másnap reggel pedig, mikor munkába indult, ezt a ruhát vette fel. A maga összeviszsa feldozott, toprongyos, szakadozott holmiját pedig szépen öszekötözte batyuba. Elment a központi gyűjtőhelyre és letette a nyomorúságos rongycsomót az asztalra.

— Ez B. báró ur ömeltósága küldi. Az a jótékony hölgy, akik a rongyot átvette, fejesóváva állította ki a nyugtát. És talán még ma is roszt gondol az elegáns báróról. Meg nem értheti, hogyan lehet gavallér hirtelen az ilyen szegénytelen és szemérmetlenül fukar embernek.

Harsányi Zsolt.

Leltározás alkalmával az összes maradékok és egyes darabok

előkerülnek és pedig: férfi- és női szövetek, fehérnemű- és ruhaselymek, barchendek és flanellek, főleg azonban

többezer darab ing és pyjama puplin maradék

Mindezen cikkek külön asztalokon, 10 napon át 10—40% engedménnyel eladnak.

NÉPARUHAZ J. KOCH Timisoara I., Piața Unirii 13.

Minden idegen szellemű szervezkedést kizár az Ujjászületés Arcvonal

A népkisebbség elhelyezkedése a tagozatokban a jogok hathatós védelmét célozza

Öfelsége szentesítette a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal szabályzatának összeállítását, amelyben pontosan körvonalazva van a párt kerete, célja, működése és vezetése. A szabályzat szövegének olvasása közben kitűnik, hogy az új pártnak

nem az a célja mint a fasszuszusnak, vagy a nemzeti szocialista rendszernek, tudniillik, hogy totális államot létesítsen, hanem, hogy egységes államot teremtsen. Egyetlen politikának veti meg az irányvonalát, amely nem lehet más, mint a nemzet politikája, amelynek Öfelsége a királyi irányít és amelynek célja, hogy az országnak gyugodt szellemi és anyagi fejlődését biztosítsa.

Az Arcvonal, mondja a szabályzat 2-ik pontja, a haza felemelését és fejlődését szorgalmazza. Ezt pedig csak a nemzeti eszme megerősödésével lehet végrehajtani és elérni. A haza fiainak a keresztény hitben és az ősi kultúra ápolásában kell egyesülniük. Ezen a keresztény és nemzeti elven az állam keretében a nemzeti kisebbségek is, akik beiratkoznak a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába.

érvényesíthetik jogukat azokban a tagoza-

tokban, amelyeket számukra felállítanak.

Jogaikat a párt eszméi ellenére nem védhetik meg, amint a szabályzat 30-ik pontja is kimondja:

Az Arcvonal tagjai nem lehetnek titkos, vagy nemzetközi egyesületek, vagy szövetségek tagjai, mert ebben az esetben kizárják őket a szervezetről és ugyanakkor az érvényben levő törvények alapján járnak el ellenük.

A nemzeti érzés megőrzéséről van tehát szó és olyan elemeknek a kiküszöböléséről, amelyek

különböző idegen szellemű szervezkedéssel állanak kapcsolatban.

Csak ilymódon lehet az államot megerősíteni és biztos alapokra fektetni. Az a mozgalom, amely felülről indult el, a nemzeti ideál megvalósítását tűzte ki feladatát. A mozgalom szoros kapcsolatban van a Monarchiával és a Nemzettel és a kitűzött célokat csak kitartó munka által lehet elérni.

A Király és a Nemzet, a Munka és a Hit nem pusztá jelszó, hanem magába foglalja mindazt, ami az állam boldogulásához elengedhetetlenül szükséges.

Egy cernautii egyetemi tanár agyonverte feleségét

Cernautiából jelentik: Szenzációs bűnügyi eset foglalkoztatja Cernauti előkelő köreit és az igazságügyi hatóságokat. A megdöbbentő hátterű ügy központjában Bratescu ismerő egyetemi tanár áll, akit azban vádolnak, hogy olyan súlyosan összeverte feleségét, hogy az sérüléseibe később belehalt.

A nem mindennapi eset előzményei a következők:

Mintegy három héttel ezelőtt Bratescu egyetemi tanár feleségét súlyos állapotban a cernautii központi kórházba szállították be. Az orvosi vizsgálat során kiderült, hogy a fiatal urinének a jobboldali részén

három oldalbördája el van törve, ezenkívül pedig vérmérgezési tünetek is mutatkoztak a betegben, akinek testén még több nyílt sérülés és ütés nyomai látszóttak. Mután a kórház igazgatósága látta, hogy a férj részéről nem történt feljelentés az illetékes bűnügyi hatóságnál, maga tette meg ezt a lépést. A cernautii főügyész utasítására a kórházban megjelent egy rendőrtiszt, hogy kihallgassa az egyetemi tanár hitvesét. Ez azonban elinte semmiféle felvilágosítást sem volt hajlandó adni sérüléseire vonatkozóan. Néhány nappal később a rendőrtiszt ismét kiszállt a kórházba és most már sikerült Bratescunét szólásra bírni. Az egyetemi tanár felesége elmondotta, hogy

férje összeverte és az elszenvedett bántalmaknak eredményeképpen került a kórházba.

A szerencsétlenség végül is a napokban, közel

három heti kínolódás után kiszenvedett.

A halál közvetlen oka: általános vérmérgezés volt

A cernautii ügyészség a halál bekövetkezése után kihallgatta több egyetemi tanár feleségét, akik barátói voltak az elhunytak. Ezekből a Bratescúra rendkívül súlyosan terhelt valamiképpen teljes egészében bontakozott ki ennek a szerencsétlen asszonynak élettragédiája. Bratescuné előkelő családból származó, feltűnően szép és nagyműveltségű nő volt.

A házastársak között husz év kerkülönbség volt.

Már évek óta valóságos kín volt Bratescuné életé, mert férje állandóan féltékenységi jeleneteket rendezett és ezeknek során bántalmazta őt. Az asszony az utóbbi időben alig mozdult ki lakásából és férje határát nem ismerő féltékenysége miatt, már ismerősei üdvözlését sem merete fogadni. Mártir sorsáról alig panaszkodott valakinek és minden idejét három gyermeke nevelésére fordította. Az elmúlt hónap közepe táján egy este, az egyetemi tanár, aki egy idő óta az alkohol rabja lett, ismét ittas állapotban tört haza. A brutális ember minden ok nélkül verni kezdte egyik gyermekét, mire felesége közbelépett és azt mondotta, hogy inkább őt üsse, mint az ártatlan gyermeket.

Bratescu erre az asszonynak ugrot, a földre teperte és lábával rugdosta.

A haláleset bekövetkezése után egyébként a tragikus nő családja bűnvádi feljelentést tett az egyetemi tanár ellen. A felháborító esettel foglalkozik a Curentul című fővárosi lap is, amely csodálkozásának ad kifejezést afelett, hogy a cernautii ügyészség nem rendelkezett az egyetemi tanár letartóztatásával.

Begovits-tánciskolájában

I. Libertáti-tér 4., I. emelet,

január 10-én új táncoktatás kezdődött

Az M-vitamin titka

Dr. Ake Wilton svéd tudós felfedezése a vészes vérszegénység és az angolkór közös eredetéről. — A velő-vitamin felfedezőjének első nyilatkozata

Stockholmból írják: Egy fiatal svéd orvos, a Karolinska Intézet docense, dr. Ake Wilton érdekes tudományos eredményekre jutott az angolkór és a vészes vérszegénység kóroktanával kapcsolatban. A fiatal orvos nagyon alapos kísérletek és hosszas tanulmányok után lépett a nyilvánosság elé felfedezésével, amely annál értékeesebb, mert ennek a két betegségnek természetével szemben

szinte teljesen ismeretlenül állt eddig az orvos-tudomány.

Wilton doktor tíz évi munkája eredményeképpen nemcsak a betegségek mibenlétét állapította meg, hanem a vitaminkutatás terén is nagyjelentőségű felfedezéseket tett. Munkájának eredménye egy új vitamin, amelyet a velő svéd neve, „márg” kezdőbetűje után M-vitaminnak nevezett el.

Dr. Ake Wilton a következőkben foglalta össze tapasztalatait:

— A rachitis, köznyelven angolkór és a vészes vérszegénység, anaemia perniciosa, tulajdonképpen hasonló jellegű betegségek. Mind a kettő abnormálisan lassú érés, fejlődés és az angolkórnál a csontváz, a vészes vérszegénységnél a csontvelő vérszejté képző szövetei korlátozott fejlődési lehetőségeinek eredménye.

Az új vitamin, a M-vitamin, az a tényező, amely a szervezet pangó működésének ellenszere.

Az amerikai tudósok, Minot és Murphy, aki éppen ezért kapta meg a Nobel-díjat, már régebben megállapították ennek a tényezőnek létezését, de azután a tudomány elejtette ezt a teóriát és úgy vélték, hogy a vészes vérszegénység nem úgy áll elő, hogy a test kevés vörös vérszejtet produkál, hanem fordítva, hogy a már meglévő, elegendő számú sejteket egy ismeretlen bacillus vagy mérgező sztrómbolja, ha a máj nem produkál elég ellenszert ennek közömbösítésére.

— En úgy láttam kísérleteim során, hogy a Rockefeller Intézet „mérgezési-teóriája”, amelyet a múlt évben az egész orvosi világ már teljesen elfogadott, nem helyes, hanem Minot és Murphy felfedezése a gyengén működő vérszejtékről és csontrendszerről.

Ugyancsak nagy feltűnést keltett, hogy dr. Wilton kutatásai során úgy találta, hogy az a teljesen elfogadott álláspont, mely szerint az angolkórt a test mézshiánya okozza, szintén nem helytálló. Újra részletes vizsgálat alá vette a D-vitamin hatását az angolkóra, miután közismert tény, hogy a D-vitamin hiánya okozza az angolkórt. Dr. Wilton véleménye szerint az angolkór nem úgy áll elő, hogy a test és a csontrendszer nem kap elég mézanyagot, hanem úgy, hogy a csontszövet nem elég érett ahhoz, hogy felvegye a rendelkezésre bocsátott mézanyagot. Dr. Wilton szerint nem az a fontos, hogy mézanyagot juttassanak a testbe, hanem

a csontsejtek érési fokát.

A fejletlen csontsejt nem tud meszet felvenni és feldolgozni, akármennyit is állítanak a rendelkezésére és így hibás az a felfogás, hogy a rachitis a belek mézszelvényező képességének hiánya után következik be. A D-vitamin, amely a rachitis ellen-szere, tehát nem a belek mézszelvényező képességét fokozza, hanem a csontsejtet értelességi fokát. A D-vitamin nemcsak a sejtérést segíti elő, hanem a sejtek sejtösszetételét is. Minél több D-vitamin jut a testbe, annál élénkebb a sejtösszetelési folyamat. A D-vitamin hiánya esetén az egyes csontok elvesztik „egyensúlyukat”, a testben az a tendencia mutatkozik, hogy a csontok egyformák legyenek, például az ujjak egyformán hosszúak...

A másik felfedezéséről, amely szintén teljesen új utakra vezet az orvostudományt, a következőket mondja dr. Wilton:

— Kísérletek bizonyítják, hogy

a vészes vérszegénység, amely azelőtt mindig halálos kimenetelű volt, megakadályozható,

ha a testbe májkivonatot juttatnak. Ez helyes is, de az uralkodó felfogás a máj szerepére vonatkozólag, éppen úgy, mint a D-vitaminnál, helytelen. Úgy vélték eddig, hogy a testben előáll a mérgező vörös vérszejtéket. A mérgező ellenszere a májban képződik, de ha a máj nem tud eleget előállítani, akkor a májkivonatot pótolja ezt. Minot és Murphy

Tisztázódnak a cégbejegyzési törvény új rendelkezései

A temesvári kereskedelmi és iparkamara ideiglenes bizottságának fontos ülése

A temesvári kereskedelmi és iparkamara ideiglenes bizottsága fontos ülést tartott, amely az idő-szerű kérdések egész sorát beszélte meg. Az ülésen Giurcaneanu elnök elnökölt és azon megjelent Suci Mihai, a kamara kormánybiztosa, Fratila Ion főtitkár, valamint az ideiglenes bizottság tagjai.

Először a most legfontosabb kérdés, a cégjegyzés új törvénye került szónyegre. A cégjegyzési törvény módosításával kapcsolatban az ideiglenes bizottság foglalkozott azon kérdésekkel a sorsával, amelyek még a múlt év december 15. napja előtt kerültek beadásra és így

nam nyert tisztázást, hogy ezek még a régi, vagy már az új rendelkezések alapján bírálandók el.

Mivel a kamarák országos szövetsége ebben a kérdésben megküldötte már jogtanácsosának véleményét és ezzel az egész ország területén az egységes eljárást sikerült biztosítani, az ideiglenes bizottság elhatározta, hogy mindazon cégbejegyzési kérvények, amelyeknek mellékletei fogyatékosak voltak, vagy a bejegyzési feltételeknek nem tették eleget és ezért még nem intézték el kedvezően, ezek a kérvények most már

az új törvény rendelkezései alá esnek

és a kérvényezőknél alkalmazkodni kell az új törvény előírásaihoz. A kamara minden egyes kérvényezővel írásban fogja közölni, hogy milyen lépéseket kell tennie, illetve milyen iratokat köteles még benyújtani cégének bejegyzése érdekében.

A munkaügyi minisztérium behatárolt foglalkozik az egyes ipari foglalkozások konkrét és határozott elnevezésének kérdésével, amely kérdés különösen

az iparosok képzése miatt fontos.

A kamara székküldötte minden szakma egyes cégeinek a minisztériumnak az ipari szakmákra vonatkozó tervezetét és kérte véleményüket a minisztériumhoz való felterjesztés céljából.

Az aradi román püspökség arra kérte a temesvári kamarát, hogy a vasárnapra és egyházi ünnepre eső országos vásároknak a napját változtassa meg.

A püspökség egyben minden ilyen közlés számára előterjesztést is tett az új vásár napjára vonatkozólag. A kamara értesítette az érdekelt községeket és kérte, közzölnék sürgősen, hogy a javaslatba hozott napok megfelelnek-e a helyi érdekeknek.

A kamara felhívja azokat az ipari és kereskedelmi cégeket, nem kisiparosokat, akik a newyorki világlkiállításon részt akarnak venni, hogy ezen szárdékuk a kamara titkári hivatalában minél előbb jelentsék be.

A kamara közbenjár a Nemzeti Repülőalap igazgatóságánál, hogy a szokásos két-három heti túrelmi

viszont azt állították, hogy a vészes vérszegénység egy anyagnak, vagy vitaminnak a hiánya, amely a vörös vérszejté fejlődését elősegíti.

— En Minot és Murphy elméletét most két uton erősíthetem meg.

Először vizsgálat alá vettem a beteg csontvelőjét a májkura előtt és után, másrészt állatkísérleteket folytattam. A csontvelővizsgálatokat Elsa Segerdahl docenssel együtt folytattuk el, aki kimutatta, hogy számos esetben 24 órával a májkura után beállott a gyógyulás a csontvelőben is, még ha az nem is volt tartós.

— Az állatkísérleteket a Wiad állatnemesítő intézetben folytattam és ezeknél kiderült, hogy ahhoz, hogy a vérszejté vérfestőanyagot tudjon produkálni, bizonyos fokig éretnek kell lennie. Egy éretlen vörös vérszejté nem tud vérfestőanyagot létrehozni, akármennyi anyagot kap, például a legfontosabbat, vasat, éppen úgy, ahogy az éretlen csontsejt nem tud meszet feldolgozni, akármennyi is áll rendelkezésére.

A kísérleteket még nem fejeztük be teljesen, de az már biztos, hogy Minot és Murphy teóriája a helyes, nem pedig a „mérgezési-teória”. A vészes vérszegénységnél különben nemcsak vörös vérszejtékben van hiány, hanem az ugynevezett leukocyter és trombocyter anyagokban is, amelyek szintén a velőben képződnek. Miután a két betegség lefolyása és természete teljesen hasonló, arra az eredményre jutottunk, hogy a májban szerepel egy anyag, amely ugyanúgy működik, mint a D-vitamin. A D-vitamin elősegíti a csontszövet éretését, az eddig még nem ismert M-vitamin pedig a vérszejték képző velőszövetekét.

Dr. Bolgár Eva

időt, amelyet repülőalap ellenőrző közegei a cégek-nél alkalmazni szoktak,

a mérlegkiszárműk munkálatait idejára negyvenöt napra emelje fel,

vagyis engedje meg, hogy a cégek ne legyenek kötelesek az utolsó negyvenöt napra vonatkozólag a repülőbélyeg törvény alkalmazását igazolni. A repülőalap igazgatósága válaszában kifejtette, hogy hajlandó esetről esetre a konkrét eseteket megvizsgálni és az érdekeltek cégek erre vonatkozó kérvényeiket a kamaránál adják le.

Utóljára hívja fel a kamara az összes ipari és kereskedelmi cégek figyelmét arra, hogy *mindennemű üzleti papíron, nyomtatványon, levelezésben, hirdetésműben, nyugtán stb. kötelesek feltüntetni a pontos cégszöveget és a cégbejegyzés számát is.*

Azon cégek, amelyek emblémával is rendelkeznek, kötelesek mindazon helyeken, ahol az emblémát használják, mellette a pontos cégszöveget legalább fele nagyságu betűkkel és a bejegyzési számot is feltüntetni. Ezt a mulasztást a cégbejegyzési törvény súlyos büntetéssel sújtja.

Megállapította továbbá a kamara, hogy nagyon sok egyéni, valamint társas cég és részvénytársaság is nem jelenti be cégeinek változásait a cégjegyzői hivatalnál. A törvény ugyanis előírja, hogy

a cégbejelentési adatokban beálló összes változásokat harminc napon belül a cégek kötelesek a kamara cégjegyzői hivatalában bejelenteni.

A harminc nap a változás beállításától számít a részvénytársaságoknál is, tehát nem a törvényszéki bejegyzés napjától. Ilyen adatok többek között; a cég helyének megváltoztatása, az igazgatók, cégjegyzők belépése és kilépése, az alapítók megváltoztatása, fiók alakítása, vagy megszüntetése, a cég tárgyának megváltoztatása, stb. Kihágások megelőzése céljából ajánlatos, hogy a cégek időnként felülvizsgálják bejegyzésüket.

Megállapította többek között a kamara azt is, hogy egyes,

már nem működő cégek nem tesznek eleget cég-törzési kötelezettségüknek.

A kamara figyelmezteti ezeket a cégeket, hogy azon időre, amely alatt még mint működő cégek szerepelnek, adóztatási kötelezettségük is fennáll. Sok cég-törzési kérvényt nem tud a kamara elintézni, mert a kérvény nincsen felszerelve az előírt mellékletekkel, így a legtöbb esetben a cégek nem igazolják azt, hogy a hátralékos adójukat, az illetékeket, esetleg pénzbírságokat megfizették-e. A kamara cégjegyzői hivatala kiküldött bíró vezetése alatt áll és a kamarának nem áll módjában a fenti rendelkezésektől eltekinteni már azért sem, mert a törvény súlyos büntetéseket ír elő az ilyen esetekre.

HETVENÉVES A SZUEZI CSATORNA

KALANDOS TÖRTÉNETE VAN A VILÁG LEGFONTOSABB ÚTVONALÁNAK

A Szezi Csatorna Társaság, amely a világ politikailag és gazdaságilag egyik legfontosabb vállalat, 1939. január elsején lépett fennállása hetvenedik évébe...

A Szezi földszoros átvágásának gondolata akkor született meg, amikor az első szumir hajósok nekiindultak a végtelen tengernek, hogy a ködös vizek mögötti rejtélyes messzeségben megkeressék az emberi boldogság aranyvilágát. A hosszú évezredek folyamán később is minduntalan felvetődött a csatorna terve: sárga egyiptomi papirusok mesélnék a fáraók terveiről. Később pedig Róma foglalkozott a Szezi földszoros átvágásának gondolatával. Az ujkorbán a Napkirály, XIV. Lajos, akart gátat vetni Anglia keleti terjeszkedésének a csatorna gondolatával.

A tervek azonban soha nem valósultak meg: rengeteg pénz kellett volna hozzá és később éppen az az állam, amelynek legközelebb gazdasági érdeke lett volna a Szezi földszoros átvágása: Anglia következőtlenül huzódzott...

EGY SZÁMITÁSI HIBA MEGVÁLTOZTATJA A VILÁGTÖRTÉNELMET

A csatorna megépítésének határozott terve akkor alakult ki, amikor 1798-ban Napoleon elindult, hogy meghódítsa Egyiptomot. Napoleon, aki Anglia rovására akarta világhatalommá kiépíteni Franciaországot, a zseni éleslátásával észrevette, hogy a Kelet felé vezető katonai és gazdasági út a Szezi földszoroson keresztül vezet: katonai mérnököket vitt magával, akik az aránylag rövid ideig tartó egyiptomi expedíció alatt elvégezték a szintezési munkákat is és megállapították, hogy a Földközi tenger és az Indiai óceán között majd ezer méternyi szintkülönbség van... Napoleon elejtette a csatornaépítés tervét.

Pedig hát ez az eredmény téves volt. Napoleon hadimérnökei rosszul mérték és rosszul számoltak. Sokszor fordult elő a világtörténelemben, hogy valami tévedés egy időre meghatározza a világ sorát. De nyugodtan állíthatjuk, hogy Napoleon mérnökeinek tévedése a világtörténelem egyik legsúlyosabb balfogása volt. Hiszen a Szezi csatorna birtokában a franciák könnyen ellensúlyozhatták volna azt az előnyt, amelyet a Földközi tenger másik bejáratának, Gibraltárnak a birtoklása jelent.

ANGLIA TILTAKOZIK A CSATORNA MEGÉPÍTÉSE ELLEN!

A csatorna megépítésének gondolata tovább erjedt. Napoleon balul sikerült kísérlete után majdnem negyven évvel egy francia mérnök-diplomata, Lesseps, világraszóló agitációt indított meg a csatornaépítés érdekében. Lessepsnek elég könnyű volt a dolga, mert az, akitől a csatornaépítés elsősorban függött, Szaid pasa, egyiptomi alkirály. Lesseps gyermekkori barátja és nagy tisztelője volt. Csak egyetlen országban elleneztek élesen a kitűnő francia diplomata-mérnök tervét: Angliában...

Az angol közvéleményben még tulerősen élt a napoleoni veszedelem emléke. A francia tervben fenyegető geopolitikai sakkhuzást gyanítottak. Lord Palmerston kijelentette, hogy a Szezi csatorna megépítése olyan előnyhöz jutatná Franciaországot, amit Anglia nem tűrhet el: a csatornán keresztül a franciák állandóan veszélyeztethetnék az angolok indiai hajójárait.

Lázasan angol diplomáciai és katonai tevékenység indult meg a francia terv kipattanása nyomán. 1851-ben vasutat építettek Alexandria—Kairó—Szez között, még előbb — 1839-ben — ráterítették kezükre; Adenre, később pedig a Bab el Manheb szorosát uraló Perim szigeteket szerezték meg. E helyeket katonailag kiépítették: már jóval a csatornaépítés megkezdése előtt nyilvánvaló volt, hogy Anglia még akkor is ura marad az Indiai óceán bejáratának és a Vörös tengernek, ha a franciák megépítenék a Szezi csatornát.

LESSEPS MÉRNÖK HARCA ANGLIA ELLEN

Még javában folyt az Alexandria—Kairó—Szez vasút építése, amikor Lesseps megkapta a csatornaépítés koncesszióját. Keserű harc volt ez a lelkes mérnök számára: egy világbirodalom ellenkezésével — az angol érdekek világot behálózó szövédéke ellen — kellett harcolnia. 1858-ban — kétszázmillió aranyfrank alaptőkével — megalakult a Szezi Csatorna Társaság.

Egyiptom, amelynek alkirálya, Szaid pasa, a részvénytársaság egyetlen nagytőkeje volt — százhetvennyolcezer darab részvényt vett; a birtokában — ekkor még török fenhatóság alatt állott. Anglia

mindent elkövetett, hogy a török szultánt rávegye a közbelépésre. Az építkezés megkezdését követő egy hónap múlva, a szultán be is szüntette a csatornaépítkezést. Csakhogy addigra a francia kistőkésék, akiket a jó üzlet reménye és az angolelleses láz egyaránt fűtött, kettőszázhatézer részvényt jegyeztek! A francia közvélemény nyomására III. Napoleon császár ultimátumot intézett a Portához. A szultán nem mert újat huzni sem Angliával, sem Franciaországgal: a tilalmat ugyan nem szüntette meg, de egyszerűen nem vette tudomásul, hogy a Csatornaépítő Társaság fűtőül a tilalomra...

Négy éven keresztül folyt, ily módon a munka: mindenki tisztában volt azzal, hogy a Szezi csatorna lassan ugyan, de épül. Anglia látta, hogy újabb intézkedésekre van szükség. A szultán — az angolok nögatására — újra felépett és követelte, hogy biztosítsák az épülő csatorna semlegességét, szüntessék be a környékbeli lakosság kényszermunkára való igénybevételét és fizessék meg mindazokat a területeket, amelyeket a részvénytársaság felhasznál. Lesseps újra III. Napoleonhoz fordult, akinek sikerült a vitát vegyes bizottság döntése alá bocsátani. A bizottság teljesítette a Porta követeléseit, de Egyiptomot is kötelezte, hogy a Szaid pasától kapott koncesszió megszegéséért nyolcvennégy millió aranyfrank kárpótlást fizessen a Társaságnak. A szultán megijedt, alkudozni kezdett, végre 1866-ban beleegyezett a bizottság döntésébe. Közben azonban serényen folyt a munka, a csatorna egyre közeledett

ANGLIA MEGMENTI A CSATORNÁT!

Igy állt a helyzet, amikor Anglia — szinte egyik napról a másikra — feladta elutasító álláspontját és bekapcsolódott a Szezi Csatorna Társaság munkájába. Az angol világbirodalom vezetői felismerték, hogy a csatorna — amely francia kézen az angol érdekek legélesebb fenyegetése — angol kézen a világbirodalom egyik legfontosabb támasza lehet: 1875-ben már a csatorna teljes forgalmának hetvenöt százaléka angol volt! A Földközi tenger, amely addig a francia-olasz-angol-spanyol belső kereskedelem útvonala volt, most világtengerré változott és kikötőinek forgalma felvirágozott.

Néhány szám mindennél ékebben mutatja a csatorna jelentőségét: Londomból Yokohamába húszonkét nappal, Shanghaiba és Hongkongba tizen-nyolc nappal, Singapurba tizennyolc nappal, Kalkuttába tizenkilenc nappal, Colombóba tizenkilenc nappal, Bombayba huszonnégy nappal lett, rövidebb az út. Bombayból Hamburgba huszonnégy nappal, Genuába harminckét nappal, Marseillebe harminc nappal, Triestbe harmincnegye nappal ért gyorsabban az árú-, vagy személyszállító hajó a csatorna megépítése után, mint előtte.

A CSATORNA A VILÁGFORGALOM LEGFONTOSABB ÚTÖRÉVÉ VALIK

Az természetes, hogy a forgalom gyorsasága a forgalom emelkedését is magával hozta. 1869-ben mindössze hétezer regisztertonna úrtartalmu hajó haladt át a csatornán. Ez a szám 1875-ben kétféle háromszázötvenegyezerre emelkedett, a világháború előtt tizenkilencmillióegyszázkilencezre szökkent fel, majd a világháború utolsó előtti évében, 1917-ben nyolcemillióháromszázhatvanegyezerre esökkent. De már 1936-ban újra harminckétféle millióegyszázötvenegyezer regisztertonna volt a Szezi csatorna hajóforgalma. — 1937-re pedig ez a szám harminchat és félmillió tonnára emelkedett.

A világháború előtt az angol hajók után közvetlenül a német hajóvállalatok gőzösei következtek a Csatorna Társaság statisztikájában. Ez érthető is, hiszen Németország nyersanyagszükségletének nagy részét a csatornán keresztül szállította, másrészt készáruit ugyanezen az úton juttatta el a keleti piacokra.

Mostanában az olaszok vették át a második helyet. Az abesszini háború alatt a normális kétszáz—kétszázötvenezernyi személyforgalom hétszáznyolcvankétezerre szökkent fel. Olaszország meg is tartja második helyét a csatorna kihasználásában, hiszen ez az egyetlen olcsó útvonala gyarmatai felé.

Az olasz-abesszini háború alatt olyan óriási összegeket kellett Itáliának hajózási illetékek fejében fizetnie, hogy az már szinte felért egy kisebb csatorna árával. Heti harminc millió lej körül van az az összeg, amit az olaszok a Csatorna Társaság pénztárába befizettek: annak a jelentős részvénytársaságnak az értéke, amelyet Disraeli angol miniszterelnök 1870 körül az egyiptomi khedivétől és az elszegényedtet Franciaországtól az angol kincstár számára megvásárolt, négy millió fontsterlingről nyolcvanmillió fontsterlingre emelkedett. Végered-

a tenger felé és már jóval a megegyezés előtt — 1865 decemberében — az első gőzhajó átmant a Földközi tengerrel a Vörös tengeren keresztül az Indiai óceánra!

Hivatalosan csak 1869. november 17-én nyitották meg a Szezi csatornát. Több mint hatercezer előkelő vendég jelent meg a világ minden részéből: államfők, miniszterek, nagykövetelek: ott volt Eugénia francia császárné, Ferencz József, Frigyes porosz trónörökös, Mihály orosz nagyherceg. Csak Anglia maradt távol: konstantinápolyi követével képviseltette magát. Hadihajók díszsörtüze, világraszóló ünnepek színes kavargása üdvözölte azt a pillanatot, amelyben a világ legfontosabb víziútját átadták a négy világrész gazdasági és kereskedelmi életének

A CSATORNA TÁRSASÁG A CSŐD ELŐTT...

De az ünnepek színes pompája mögött sötét gondok tornyosultak. Az építési munkálatok kétszázmillió frank helyett négy százharminc millió frankba kerültek, a többkiadást nem tudták fedezni, úgy, hogy a Szezi Csatorna Társaság élete szinte reménytelenül nagy adóssággal kezdődött. Amellett kiderült, hogy a csatorna szűk és a vize is alacsony. A megnyitás utáni tizenkét évben áthajózott körülbelül háromezer hajó közül több, mint négy száz fenekelt; meg és 1884-ben kénytelen-kelletlen ki kellett bővíteni a csatorna medrét. Ez a munka kétszázharom millió frankba került: kilencvenhatmillió köbméter földet emeltek ki! Nagy baj volt az is, hogy az áruszállítás nagy részét már jóval előbb lekötötte az angol vasúttársaság és ezek a szerződés még nem jártak le. Mindezek a bajok odáig vezettek, hogy a részvénytársaság végül is fel akart számolni és ez csak azért nem sikerült, mert nem volt tőkeerős vevő az óriási értékű vagyontárgyakra...

ményben tehát éppen az angolok, az egyiptomiak és a másik részvénytulajdonos, Franciaország keresték az olaszok abesszini hadjáratát.

Mostanában egyre erősebb lesz az olaszok követelése, akik erőteljes befolyást szeretnének biztosítani a Csatorna Társaság ügyvitelében. Ezt a céljukat bizonyára el is érik. Z. Bors József.

Temesvár szenzációja!

MA, január 12-től, csütörtöktől, keril bemutatásra

A SCALÁBAN

a technika és filmművészet csodája

51

nemzet fiainak versengése a világyőzelemért

I. rész: a „NÉPEK ÜNNEPE”

Nemzetközi film, melyet mindenkinek meg kell nézni

Előadások mindennap 3, 5, 7 és 9.15 órakor

Jegyelővétel mindennap, délelőtt 11—1-ig és délután 4-től. — Ezen filmet Temesváron és Bácságban kizárólag a SCALA-MOZI mutatja be

HIREK

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

BELFÖLDÖN

Magánosoknak egy hónapra 70, negyedévre 200, félre 400, egész évre 800 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Nyugdíjasoknak, közalkalmazottaknak egy hónapra 60, negyedévre 180, félre 350, egész évre 700 lei. Hához való kézbesítésért külön havi tíz lei. Hátországoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak és vállalatoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

KÜLFÖLDÖN

Egy hónapra 120, negyedévre 350, félre 700, egész évre 1400 lei.

TELEFON

28-10 és este 9 óra után 28-15.

MEGJELENÉS

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével.

SZERKESZTŐ:

Vuchetich Endre dr.

A rikkancs tragédiája

Naphosszat kiáltja: ziarul, ziarul, mégis sötét éj lesz, míg annyit kiárul, hogy a családjának pár leír megvehet kevéske tüzelőt és kicsiny kenyeret.

Elekes István negyvenegy esztendő római katolikus volt rikkancs azonban kiesett ebből a szegényes foglalkozásából is. Még 1930-ban történt, hogy a belvárosi Bratianu-terem, miközben lapot árusított, robogó autót elütötte. Kórházba került, ahol hónapokat töltött, végül is levégőzt lábbal került ki onnan. Azonban fájdalmait minduntalan kiújultak és azóta ismételtelen volt rövidebb-hosszabb ideig a kórház lakója. Végre kapott az irtalmasság nevében műlábát, amely azonban gyenge volt és az állás után való loholásban annyira megromlott, hogy gazdájának szüntelen szenvedést és örökös kint okoz.

Elekes István a családjával együtt nagy inségben tengődik. Jelenleg a családban az egyedüli kereső a felesége, aki alkalmi munkával szerez olykor néhány leit. Ebből él az asszony, hetvennégy esztendő apja és nyomorék férje. Ez az alkalmi munka is mindegyre gyérül, mert az asszony anyaság előtt áll. És ez teszi indokoltá, hogy Elekes István sorsát olvasóink elé tárjuk. Talán akad számára valahol egy még használható műláb. És még hálásabb volna, ha valami nekivaló könnyebb foglalkozáshoz tudna jutni. Vállal házmesteri, vagy éjjeli őri állást. Kertészkedéshez is ért. Azok, akik segíteni tudnak rajta, az erzsébetvárosi Vasile Adamachiter 5 szám alatt találják. Elekes István becsületes munkája közben lett szerencsétlen és azért megérdemli a jó emberek segítségét.

Fémből készült menedékhelyeket épít az angol kormány. Londonból jelentik: A Financial News jelentése szerint az angol kormány rövid időn belül megrendeli a fémből készített menedékhelyeket, amelyek a légi támadások alkalmával kerülnek használatba. A költségvetésben 20 millió fontot irányoztak elő erre a célra.

A jugoszláv képviselőválasztás végleges eredménye. Belgrádból jelentik: A december tizenegyedik képviselőválasztások végleges eredményét most közlik és megállapítják, hogy Sztójadinovic listája 306. Macseké pedig 67 mandátumot kapott.

A SZEMÉLYZETI TABLAZAT BE- NYUJTÁSA. Részletesen beszámoltunk arról a rendeletről, amelynek alapján a vállalatok kötelesek személyzetükről kimutatást készíteni és azt legkésőbb január 31-én este hét óráig az ipari felügyelőségnek benyújtani. A Temes-Torontál, Krassó és Szörény megyékben levő vállalatok a temesvári ipari felügyelőséghez nyújtják be a három példányban készített személyzeti kimutatást, amelyben fel kell tüntetni az alkalmazottak állampolgárságát is. Azoknál, akiknek állampolgársága felülvizsgálásra került, fel kell tüntetni, hogy elismerték-e az állampolgárságát, vagy pedig még folyamatban van-e?

Elhalasztották az olasz király leányának vasárnapra kitűzött esküvőjét. Rómából jelentik: Mária savoyai hercegnőnek, az olasz királyi pár leányának Bourbon Pármái Lajos herceggel, vasárnapra kitűzött esküvője elmarad, mert Mafalda hesseni hercegnőnek, Mária hercegnő nővérének mellbátygyulladásra van és állapota súlyosbodott. Az esküvő új időpontját még nem állapították meg.

Január 12
Csütörtök
Ernő, Árpád,
Tatjana

630. január 12-én foglalta el Mohamed próféta Mekát. Mohamed, aki egy hírneves arab törzs tagja volt, fiatal korában a bölcselnek és gondolkodásnak szentelte életét és ennek eredménye az volt, hogy megalapította a róla elnevezett mohamedán vallást, amelyet izlámnek is neveznek. Eleinte kevés volt híveinek a száma és ellenfelei fegyverrel fordultak ellene. Mikor azonban elfoglalta az arabok szent városát, Mekát, vallása igen nagy mértékben kezdett terjedni. Azóta Mekka a mohamedánok fővárosa. A mohamedán vallás híveinek száma sok millióra rug. Ezt a vallást követik, az arabok, törökök, perzsák és nagy részben a hinduk is.

1746. január 12-én született Zürichben Pestalozzi János Henrik, világhírű svájci tanferfiú. Sokat foglalkozott a népnevelés nagy problémájával, amelyről könyvet is írt. Rámutatott arra, hogy a népnevelésben az anyáknak milyen nagy szerep jut. Gyakorlatilag is működött a tanítás terén és iskolája európai hírvé lett. Célja volt a szegény nép sármalyszetének a nevelés és oktatás által való megjavítása. Bevezette az ugynevezett szemléltető oktatást és hangsúlyozta, hogy a tanításnak egyszerű szavakkal és könnyen érthető módon kell történnie. A különböző európai országok kormányai egymásután megbízottakat küldtek hozzá tanítási rendszerének elsajátítására. Eszméinek és rendszerének sok lelkes híve és utánozója akadt, ami nagyban elősegítette a népnevelés ügyét.

1878. január 12-én született Molnár Ferenc író, számos regénynek és színdarabnak szerzője. Regényei közül a legszebb a Pál-uccai fiúk. Nevezetesebb színdarabjai: Doktor ur, Árdóg, Liliom, A testőr, A farkas, Játék a kastélyban.

TEMESVÁRI VENDEGEK POIANA-MARULIBAN. Poiana-Maruliban számos temesvári látogatót az ottani Bistra villában. A temesvári látogatók, akik kitünően pihentek vagy soprtoltak az utolsó hetekben, a következők voltak: Tieran Emil dr. alpolgármester és családja, Murtean Leonte dr. főorvos és családja, Endre Károlyné, Weisz Ibolya, Niculescu pénzügyi ellenőr és családja, Fischer Baba, Márton, Frecot István dr. és felesége, Principo-Gaetano, Manguico és felesége, Mihai Kissasszony, Arzné, Secosan dr. és felesége, Corcan Ioan dr., Corcan Paul dr. és felesége, Hanes Traian munkügyi felügyelő és családja, Blaj Traian, Horga bíró, Brazey René tanár, Lángné és leánya, Bodó Böske, Vilányi Irén dr. Szabad szobák kellő számban állanak rendelkezésre. A villamos motor naponta közlekedik és tizenkét órákor csatlakozása van a Karánshebes felől érkező vonattal.

Erő jövedv, frissesség, a jó közérzet egyik első kelleke az élénk vérkeringés. Munkakedv, energia ömlik el a szervezetben, ha testét rendszeresen bedörzsöli Diana sósborszesszel.

Erőszakosságért börtönre ítélt angol rendőrök. Jeruzsálemből jelentik: Négy angol rendőrt bíróság elé állítottak azzal a váddal, hogy egy letartóztatott arab csoport tagjait meggyilkolták. A bíróság csak erőszakoskodás és függelmértés miatt mondta ki bűnösnek a rendőröket és ezért 1-3 évig terjedő börtönbüntetést rótt ki.

Kedvező a városi lakosság egészségi állapota. A városi főorvosi hivatal jelentése szerint Temesvár lakosságának egészségi állapota kedvező. A járványos betegségek is szünetelnek és jelenleg mindössze harmincegy vörhenyes és két diftéria beteg áll a város területén orvosi kezelés alatt.

Nem tudják az ausztráliai nagy erdőtüz áldozatainak számát. Melbourneból jelentik: Ezer és ezer ember vett részt a nagy erdőtüz lokalizálási munkáiban. A tűzveszély áldozatainak száma még ismeretlen. A hőség elviselhetetlen és helyenkint 50 fokra emelkedett.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJJELEI SZOLGÁLATA:

Csütörtökön, január 12-én a szolgálati beosztás a következő:

Az I. kerületben a Libertatii téren levő Jahner K. gyógyszerház.

A II. kerületben a Dacilor uton levő dr. Kovács gyógyszerház.

A III. kerületben a Porumbescu uccában levő Sárga gyógyszerház.

A IV. kerületben a Preyer uccában levő Ungvári gyógyszerház.

Az V. kerületben a Corvin gyógyszerház és Uj-kisodán Panajoth Ernő gyógyszerháza állandó éjszakai szolgálatot tart.

Öngyilkosságok Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Rejteljes öngyilkosság ügyében indított vizsgálatot az ilfovi ügyészség. Tegnap délelőtt jelentették a rendőrségnek, hogy a Calea Grivitei 38. számú épületben, amely Petriní építész-mérnök tulajdonát képezi, Dumitrescu Georgetta 19 éves tisztviselő nővel revolvérrel szívenlőtte magát és azonnal meghalt. A rendőrség az esetet az ügyészség tudomására hozta, amely mindenekelőtt is Petriní építész-mérnök kihallgatását rendelte el. A kihallgatás során kiderült, hogy a tragikus végű fiatal tisztviselő az építész-mérnök alkalmazottja volt, de ezenfelül főnök és alkalmazott közötti szorosabb barátság állott fenn. Magára az öngyilkosságra vonatkozóan Petriní mérnök csak annyit tudott mondani, hogy a leány a lakással szomszédos irodahelyiségben lőtte magát agyon míg ezalatt ő az ebédőben tartózkodott. Az ügyészség még a tegnapi nap folyamán kihallgatta a mérnök egy másik barátját, egy orosz származású nőt. A vizsgálat egyelőre tovább folyik. Tegnap különben még két öngyilkosság történt a fővárosban. Stoicov Zenovia cselédleány és a Pantelimon-út 30. szám alatt egy 17 éves varrőleány vetett végét életének. Mindketten felakasztották magukat.

A fratellai románság templomépítési mozgalma. Fratelia görög keleti vallású román lakóai mozgalmat indítottak, amelynek célja, hogy maguknak templomot építsenek. A fratellai kétezer görög keleti román hívő számára jelenleg ugyanis az állami elemi iskola egyik tantermében rendezik az istentiszteletet, azonban a szűk iskolaterem csak kevés hívőt képes befogadni. Faur Ion lelkész, Ania Remus jegyző és Bucatura Marius igazgatótanító vezetésével nagyobb küldöttség jelent meg Marta Alexandru dr. királyi helytartónál és támogatását kérte a Fratellian építendő görög keleti templom számára. A helytartó átvette a küldöttség emlékiratát és megígérte, hogy a helytartóság az új költségvetésbe a templomépítés számára nagyobb összeget vesz föl. Ennek a reményének adott kifejezést, hogy Fratellianok legkésőbb mássfél esztendő múlva lesz ortodox román temploma.

Amerika fontos sztratégiai utakat épít. Newyorkból jelentik: A kamara katonai bizottságának elnöke közölte a lapokkal, hogy a jövő évi költségvetésben 300 ezer fontnyi polgárhágyó számára szükséges hiteket állítanak be, egyben pedig az Atlanti- és Csendes Óceánok partvidékén hozzákezdnek több sztratégiai út építéséhez. Ezen utak segítségével a motorizált haderőt és a lérelhárító ütegeket könnyen elszállíthatják a szükséges helyekre.

Mozi

MŰSOR:

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 12.

APOLLÓ: Ha én király lehetnék. (angol film).
ATLANTIC: Incognitó (német film) és Gologtha (francia film).
CAPITOL: A három sportember (angol film).
RIVOLI: Nagy Péter cár (angol film).
SCALA: Olimpiász (német film).

Az olimpiász

A Scala-mozi új filmje

Évek teltek el a berlini olimpiász óta és az ott készült film most kerül bemutatásra. Ez igazolja gondos összeállítását és azt, hogy a filmet nem szánták az olimpiai játékok aktuális riportzásának. A nagyszabású film a történeken kívül az olimpiai játékok szellemi eszméjét juttatja kifejezésre, mert ez adja meg a sportversenyek nagyságát és értékét. A film vezérfonala az emberiségnek a tökéletességre és szépségre törekvő örök vágya és a népeket egymáshoz vezető olimpiai eszme körüli harc. A filmben azonban fellángol a stadionban lefolyt harc is, amelyben a világ legjobbjai mindent elkövetnek, hogy becsületesen helyt álljanak nemzetükért. Ezek a küzdelmek remek harmóniában egyesítik a szépséget a harcokésziséggel. Ez a film nemcsak a felejthetetlen olimpiai napok emléke, hanem biztatás és szimbólum az ifjúság számára, hogy még sebb, még tökéletesebb legyen. A versenyzők az emberiség nevében közreműködtek egy sportdokumentum megteremtésében, amely a későbbi generációk számára készült és alkalmas arra, hogy beszámoljon az olimpiai események nagyszerű és gyönyörű küzdelmeiről. A film első része óriási sikerrel a Scala moziban fut.

(—) **Üfelsége köszönete a kifejezett hódolatért.** A temesvári ipari szindikátus az új év alkalmából hódoló táviratot intézett Üfelsége, II. Carol királyhoz. A táviratra most érkezett meg a válasz Kovács István, az ipari szindikátus elnökének címezve és abban Riondor királyi főudvarmester az uralkodó nevében köszönetet mond a hódolatért és a jókívánságokért.

(—) **Dettai matróna halála.** Özvegy Scheirich Györgyné, született Probst Mária Magdolna, 86 éves korában Dettán meghalt. Az elhunyt özvegy volt néhai Scheirich György nagybirtokos és bankigazgatójának, akinek Detta község fellendítésében kiváló része volt és Temes megye közéletében is nagy szerepe volt. A jószágáról közismert matrónát a község lakosságának nagy részvéte mellett temették el a dettai katolikus temetőben lévő családi sírboltban. Halálát fia, Scheirich Tivadar dr., menyei: özvegy Scheirich Károlyné és Scheirich Emilné, unokái, dr. Aczél Oszkárné, Hack Jenőné, Mayer Jenőné, Bruner Imréné és férjeik, valamint Corcea Radu, ifjabb Scheirich Tivadar és felesége, Scheirich Sándor, Mária, Georgine és dédunokái gyászolják.

(—) **Egy évi fogházra ítélték egy gazdálkodót, aki felesége nagyanyjának halálát okozta.** Loga Ioan főbörzsákosi gazdálkodó a családja nőtágaijal folytatott veszekedés után haragjában rátámadt felesége nagyanyjára, akit olyan erővel dobott a földre, hogy az öregasszony egyik lába eltört. Az asszony sérülése néhány nap múlva elmérgesedett, vérmérgezés lépett fel és ez a halálát okozta. Loga Ioan a temesvári törvénytörés elé került, amely másfél évi fogházra ítélte. Fellebbezés folytán az ügy a bírói tábla tanácsa elé került, amelynek tárgyalásán a vádlott védelmében Lintia Livius dr. ügyvéd jelent meg. A büntető tábla a védő érvelései alapján a Loga Ioan büntetését egy évre szállította le.

(—) **A temesvári ügyvédek a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalában.** A temesvári ügyvédi kamara választmányja Cigareanu Livius dr. dékán elnöke alatt ülést tartott, amelyen egyhangúan elhatározta a temesvári ügyvédeknek és ügyvédjelölteknek a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába való belépését.

(—) **Halálozások.** Meghaltak: Rieger Nándor 42 éves magántisztviselő, Gabriel Matild, született Marton, 27 éves, Kelen Péter 78 éves földműves, Schmidt Gábor 60 éves kereskedő.

(—) **Kaszinóközgyűlés Zombolyán.** A zombolyai kereskedők és iparosok kaszinója most tartotta meg évi rendes közgyűlését. Bach Márton elnök megnyitja után Reichrath Antal titkár felolvasta jelentését az elmúlt évi működésről. A közgyűlés úgy a titkár, mint a pénztári jelentést elfogadta és a vezetőségnek a felmentvényt megadta. A tisztújítás során az eddigi vezetőséget újból megválasztották.

(—) **A temesvári Magyar Dalárda közgyűlése** január 15-én, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a belvárosi Unirii-ter 3. szám alatt lévő Valkay-féle tánciskola helyiségében.

(—) **Kimmel Ernő ünneplése.** Kimmel Ernő mérnök, a köztisztviseltek álló Kimmel-család feje, most érte meg nyolcvanadik születésnapját. Fiatal korában mérnöki okleveleket megszerzése után éveken keresztül működött Amerikában, majd hazatért Temesvárra, ahol tevékeny részt vett a család szeszgyárának vezetésében. Közhasznú működése után tíz év előtt visszavonult a munkától. Nyolcvanadik születésnapja alkalmából számosan üdvözölték.

(—) **Születések.** Az anvakönsvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Antal Károly, Julan Aurora Stela, Molitor József, Kemenes Mihály, Bucut Iuliana, Schiffel Joachim.

(—) **Orvosi hír.** Dr. Mezey belgyógyász, szív-, gyomor-, bélbetegségek szakorvosla hazakereszt és ismét rendel. Timisoara I., Bul. Regele Ferdinand 4. II. em. Telefon: 11—19.

— **Farkasok garázdálkodása a falvakban.** Botosaniból jelentik: Az országnak ezen a részen az utóbbi napokban ismét rendkívül erős fagy pusztít és a nagy hideg, valamint a hóviharak miatt a farkasok több helyen a községek széléig is lemerészkednek. Buccoia faluban a farkasok behatoltak a gazdálkodók juh-óláiba és az állatok egy részét elpusztították. Zvornista község közelében farkascorda támadott meg két parasztleányt, akik hazafelé igyekeztek. A két leányt szerencsére volt annyi ideje, hogy egy fára meneküljön, majd pedig segítségkiáltásukra elősiettek a falu határában lakó emberek és megmentették őket. Az egyik szomszédos község közelében szintén megjelentek a fenevadak és itt egy asszonyt felfaltak. A lakosság az áldozatnak csak a fejét találta meg.

(—) **A LEVELBORÍTÉKOK ÉS LEVELEZŐLAPOK REKLÁMJAINAK PÓSTAI ILLETEKE.**

A posta vezérigazgatósága arra az álláspontra helyezkedett, hogy a levelborítékokon és levelezőlapokon alkalmazott reklám után különleges díjat, úgynevezett postai reklámilletéket kell fizetni. A temesvári Kereskedők Egyesülete érdeklődött ebben az irányban és a postavezérigazgatóságtól azt a felvilágosítást kapta, hogy a levelborítékokon és levelezőlapokon alkalmazott reklámok után egy évre 3.500 lei, hat hónapra 2.000 lei, három hónapra 1.200 lei és egy hónapra 500 lei illeték fizetendő. A borítékokon és a levelezőlapokon külön reklámilleték fizetése nélkül csak a cég neve, az üzenet neve, a címe és a telefonszám alkalmazható. Minden más reklámszerű szöveg, vagy megjegyzés a postai reklámilleték alá esik.

(—) **POP EUGEN DR. TABLABÍRÓ HÁZASÁGA.** A szilágy megyei Tasnád községből érkezett híradás szerint Pop Eugen dr. táblabíró és Oros Scumpa középiskolai tanárnő házasságot kötöttek. Az esküvő nagy fényben ment végbe. Pop Eugen dr. a temesvári bírói kar egyik büszkesége és városunkban őszinte tiszteltnek örvendő, így házasságkötése is örömet kellett. Az ifjú párt elhalmozták szerencsikivánatokkal.

(—) **RÉZGYŰRŰKKEL SZÉLHÁMOSKODOTT.** A temesvári rendőrség elfogott egy Dehelean Nicolae nevű férfit, aki rézből készített karikagyűrűket adott el, amelyekről azt állította, hogy aranyból készültek. A vevőinek azt mondta, hogy alkalmi vétel útján jutott a gyűrűkhöz és ezért tudja azokat olcsón árusítani. A rendőrség megindította a nyomozást; annak megállapítására, hogy Dehelean Nicolae kiket csapott be a hamis aranygyűrűkkel.

Konstantinoviecs Karesi

cigány- és jazz-zenekarával bálók, lakodalmok, házimulatságok zeneszolgáltatást vállalja. — III. Doja-ucca 24.

(—) **Magyar Bál.** A temesvári Magyar Nőegylet ebben az esztendőben is megrendezi a hagyományos magyar bálát, amely a farsangnak mindenkor kiemelkedő eseménye. Az idei magyar bálát február 2-án tartják meg a kultúrpalota — volt Ferdinand-szálló — első emeleti nagytermében.

(—) **A SZEMÉLYAZONOSSÁGI IGAZOLVÁNYOK LÁTTAMOZÁSA.** A rendőrség népesedési osztálya megkezdte a személyazonossági igazolványok idei láttamozását. Először a belvárosi lakosok személyazonossági igazolványait láttamozzák és ez február 15-ig megtörténik. Ezen időpont után a többi városrész lakói kerülnek sorra. A láttamozás egy tíz leles okmánybélyeg beragasztásával történik. A láttamozás egyszerűsítése érdekében a háztulajdonosok, vagy házimesterek jelenjenek meg lakóik személyazonossági igazolványaival. Ugyanakkor megkapják az új tizenegyes számú íveket is, amelyeket pontosan ki kell majd tölteni.

Hozzászólás a színház-kérdéshez

A szinigazgatás nem lehet kalandos egyéni vállalkozás

Évek óta nem tud nyugvópontra jutni a Temesvár—aradi színház ügye. Évről-évre botrányba fúlad a színiidény és nemcsak színészek maradnak kenyer nélkül, hanem hol az egyik, hol a másik város magyar közönsége színi előadások nélkül. Eppen ezért nagy visszhangot keltett a tegnapi lapszámunkban megjelent cikk, mely színházi részvénytársaság alakítását javasolja. Komoly hozzászólásokat zívessen közlünk. Az alábbiakban Kulcsár Kálmán minorita lelkész cikkét közöljük, amelyben általánosságban szól hozzá a kérdéshez.

Megmondjuk nyíltan: a dolog így nem tetszik.

Nem tetszik nekünk, akik Thália templomát a legrosszabb életkörülmények között is szentélynek tekintjük és annak akarjuk tudni minden időben. Nem tetszik a fejlemények alakulása a közönségnek sem és a komoly, hivatásuk tudatában levő színészeknek sem.

Mi nem tetszik? A bizonytalanság. Bizonytalanság minden vonalon. Bizonytalanság a részletekben és az összkivitelben. Bizonytalanság mentéssel és mentés nélkül. Bizonytalanság az anyagi erőforrások igénybevételénél és bizonytalanság a lehetőségek szerint nívós, egységes munkaterv elkészítésénél és megvalósításánál.

Már a könyökünkön jönnek ki a különféle kifogások. Egyben megegyeznek: mindig másutt, másban van a hiba.

Először is nehéz maga az élet. Ezért nincs pénz kulturára.

Nincs pénz. Az egész más, hogy másra van. Hogy a mulatóipar egyre szélesedik. A szórakozási alkalmak egyre raffináltabbak. A testkultusz mind többet elkövetel a szellemiekre szánt anyagi tartalékokból. Ez más.

A közönség ezerféle kritikus. A színház pedig hanyólik, vetődik, a sok bölcselkedés dacára. Nem tulunk, ha attól féltünk, hogy súlylyed is...

Nagyon sérelmesnek találja minden komoly színházlátogató, ha a selejtes, pornográfia határában mozgó darabok és operett-giccek nagy számú hallgatóságából ítélve arra a következtetésre jutunk, hogy ma a közönségnek ez kell. Csak ilyesmi érdekli, hiszen ilyenkor zsufolási megtelik a színház.

Ugy-e, igaztalan következtetés? Nos, akkor mivel magyarázzuk meg, hogy a határozatlan nívóemelkedést és komoly művészi teljesítményt képviselő darabokat kétségbeejtő hideg közöny fogadta?

Ennyien szólna: a színház a tömeg szeszélyének játékszerévé lett. Szeszélyre bizni kulturális feladást bizony nem lehet. Még a közönségesebb dolgokat sem. Például a színészek fizetését.

A bizonytalanságnak lehet ezer és egy oka. Ha százan irának vagy beszélnek róla, százféle meglátás kerülne napfényre. De ezzel még nem tettünk a színházért ugyszólván semmit. Még mindig ott tartunk, — vagy már? — hogy egészséges elindulást sem biztosítottunk a színjátszásnak. Mennyivel simább és megnyugtatóbb színház-politikát jelentene, ha itt is felállítanánk az aktív, lelkes színpártoló egyesületet, mely erős bázis lévén, — a közönség esetleges (részleges) közönyével is számolva — hozni merné a komoly, nívós, modern klasszikusokat.

Vannak, akik zívessen látnák a modern román drámairodalom magyar nyelvű előadásait. Milyen tág tere volna itt is a közeledésnek és a kölcsönös értékek felismerésének. A többségi közönség is élénkebb érdeklődéssel fordulna színjátszásunk felé, mert abban komoly kulturális kapcsolatot biztosító tényezőzt és nem kalandos egyéni vállalkozást látna. Hatósági részről az ilyen orientáció szintén csak a legteljesebb méltánylással és megkönyvitással találkozna.

Ha pedig a színjátszásban vannak most is kivétel valók, ki velük! Jöjjön egy erővel kész és tisztogasson. Ami megmarad, avval még mindig lehet komolyan kezdeni. Színpadainkra betört a középszerűség. Ki vele! Nem hivatottak a selejtesek a népvézetésre és népnevelésre a katedrán, szószóki emelvényen, — nem hivatottak a színpadon sem. Vonatkozik ez darabra és szereplőre egyaránt.

A kisebbségi színjátszás papi és tanítói felelősséget követel. Nem technikai, hanem etikai probléma. Nem egyszerű műsor-összeállítás felelősség, hanem sokkal több annál. Művelődésünk mentésére. Kulturánk képviselője. Erzésein megzolgáltatója. Már pedig művelődésünk nem bízható reá a szeszélyre.

Kulturánkat nem fejezi ki méltóképp soha a középszerűség.

Erzéseineknek nem lehet hű tolmácsa a kapkodás és dadogás.

Eppen ezért: tegyünk róla, hogy színjátszásunk sorsát a jövőben a felelősség irányítsa és ne a bizonytalanság rémitgesse.

Tegyünk róla, míg nem késő...

Érzi, hogy öregszik...

Veséi rendetlenül működnek és mind gyorsabban vannak reumás rohamai.

Az Urodonal rövid idő alatt (egyőzi) midet, mert ez a tulajdonképeni általános fertőtlenítő szer. Eltávolítja az összes mérgező lerakódásokat, gyökeresen meg-

tisztítja a szerveket és helyreállítja normális működésüket. Az Urodonal eredményes hatást fejt ki az artritisz összes megnyilvánulásainál, reuma, köszvény, zsába neuralgikus fájdalmak, megrén stb eseteiben.

A kúra egyszerű: egy kávéskanálnyi Urodonal kevés vízben minden este.

URODONAL

ERŐSÍTI A SZERVEZETÉT

Kapható: gyógyszerárakban és drogeriákban

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY, MEGBIZHATÓ MARKA

= KÖZGAZDASÁG =

Az államot az 1934 előtti tartozásért sem lehet végrehajtani

A semmitőszék fontos döntése

1934-ben jelent meg az állami számviteli törvény, amely a magánosoknak az állam elleni követelésének behajtását is szabályozta. Ettől az időponttól kezdve megszűntek az állam és az autonóm intézmények elleni végrehajtások, mert a törvény a behajtásnak azt a módját engedte meg, hogy: kérni kell a követelésnek a költségvetésbe való felvételét. Ez vonatkozott arra is, ha az állam nem ismerte el a tartozást, de a bíróság — a hitelező kérelmére — ítéletben elmarasztalta az államot.

Nyitva maradt az a kérdés, hogy az említett törvény rendelkezése vonatkozik-e az 1934. előtt érvényesített követelésekre. Ezt a kérdést

eldöntötte kedden a semmitőszék II. tagozata. 1934-ben egy bucarestii bank árverést tűzött ki egy városi kereskedelmi iskola épületére, mivel épületet adott el a kincstárnak, de az iskolai-zottság hátralékban maradt 1 millió 200 ezer lei összeggel. Közben életbelépett az 1934. évi törvény, de az árverést ennek dacára megtartották. Az állam az árverés ellen előterjesztést adott be, amelyet a semmitőszék harmadfokon tárgyalt és kimondotta, hogy az árverést megsemmisítő törvényesítés végzés törvényes, mert az állammal szemben végrehajtási eljárás foganatba nem vehető akkor sem, ha a követelés 1934. előtt keletkezett, sőt az már per alatt állott.

Aki nem szerepel a külkereskedelmi táblázatban, nem exportálhat

A kérvényt kérdőívvel együtt január 24-ig kell a nemzetgazdasági miniszteriumba benyújtani

A Monitorul Oficial január 9-iki számában jelent meg az exportörök kötelező egyesüléséről szóló törvény és ez az időpont annyiban érdemel figyelmet, mert a törvény 47. szakasza szerint

15 napon belül be kell adni a kérvényt, hogy az érdekelteket az exportörök táblázatába vegyék fel.

Március 1-től kezdődően az áru kivételben senki sem vehet részt, aki nem szerepel ebben a táblázatban. A kérdéses 47. szakaszt szösz szerint közöljük:

— Az exportörök egyesületének 1939. március 1-től veendő hatállyal való megalakítása után sem egyén, sem cég nem küldhet kereskedelmi célzattal terméket, vagy iparcikket külföldre, sem természetesen, sem feldolgozott állapotban, ha nincsen felvéve a nemzetgazdasági miniszterium által felfelkutatandó kimutatásban

— A bevezetés iránti kérelem a törvény megjelensétől számítva kérvény alakjában a nemzetgazdasági miniszterhez nyújtandó és ez abban feltüntetendő az az árucikkek amelyekre a kérvényező szokásosan exportál, azon országba, amelybe eddig szállított és a megközelítőleg elért exportárnyomás. A kérvényhez csatolandó

a miniszterium által elkészített minta szerinti kérdőív.

amelynek adatait ki kell tölteni. A kérvény be nem nyújtása, vagy az adatoknak a valóságnak meg nem felelő kitöltése maga után vonja azt, hogy az exportörök táblázatába az érdekeltek nem vétetik fel, tehát elveszti azt a jogot, hogy a külkereskedelemben részt vegyen.

— A miniszterium a kérvényzőket az exportörök hivatalos kimutatásába vezeti be egy bizonyos szám alatt, amelyet a kérvényezővel közöl. A lista a Monitorul Oficialban is megjelenik. A nyert sorszám a cég neve és szövege mellett a kiviteli okmányokon és az árun feltüntetendő.

— Minden év november és december hónapjaiban a listában szereplők a nemzetgazdasági miniszteriummal közölni tartoznak, hogy a következő évben is kívánják-e exportálni és kérniük kell, hogy a listába vegyék fel őket, avagy töröljék, ha a kereskedéssel felhagytak. Minden év januárjában megjelenik a kiviteli cégek listája. Aki nem kérték a listába való bevezetésüket, azokat ideiglenesen törlik, de ezeknek joguk van a táblázatnak a Monitorul Oficialban való megjelenéstől számítva 15 napon belül kérni a listába való felvételt. Aki ezen idő alatt nem kéri újra való bevezetésüket vélegesen töröltésége és a társadalomjóléti szolgálat között.

Árfolyamok, gabonaárak

SZERDA, JANUÁR 11.

A hivatalos devizaárfolyamok a következők: (az első szám a vételt, a másik az eladást jelenti). Hollandi forint: 76.18—77.28, belgas 23.67—24.01, angol font 665.45—676.89, olasz lira 7.172—7.172, dollár 140.07—142.14, francia frank 3.59—3.80, cseh korona 4.70—4.80, svájci frank 31.74—32.22. Ezekben az árfolyamokban a devizafelár is befoglalatik. Dinár 2.89—3.05, pengő 25 és 26.60—27, néme: márka 38—39, felár nélkül.

A bányági gabonapiacra a buza iránti érdeklődés megéledt, de nagyobb üzlet még mindig nem tudott megindulni a szállítókészség hiányában. A tengeri irányzata szilárd és a belföldi szükséglet részére élnék kereslet mutatkozik. A piaci árak a következők: temesi buza 390, torontálj buza 400, örökös tengeri 340, korpa 300, zab 430, takarmányárpa 330, tavaszi árpa 380, muharmag 310, napraforgómag 370, kismalmi liszt a 30/70-es beosztásból 740, nagymalmi liszt 760 lei százkilönkint.

— A falusi kulturházak veszik át a posta kezelését. Cătoiu táborkok, a posta vezérigazgatója ajánlatot tett Gusti miniszternek, hogy a falusi posták kezelését és elhelyezését a Kulturházak vegyék át. Valószínű, hogy ily értelmű megállapodás jön létre a posta vezérigazgatósága és a társadalomjóléti szolgálat között.

— Milyen adat ki öltése lényeges az érték-papirforgalmi borderoun? Emlékeztet, hogy tavaly leleplezték a Törlesztési Pénztár egyik tisztviselőjét, C. Docuulescut, hogy 4 millió lei értékben sikkasztott adóbétonokat. A Pénztár feljelentésére kihágási eljárás indult meg azon bankok ellen, amelyek a sikkasztott adóbétonokat megvették, holott a tisztviselő büntársá által kiállított eladási borderoun nem szerepelt az, hogy kitől vásárolta azokat. Az ilfovi törvényszék nem állapított meg kihágást és a bankokat sorra felmentette.

— A múlt évben két milliárd márkával emelték a német bankjegyköntingenst. A német Birodalmi Jegybank most közzétett december 31-iki kimutatása szerint a bruttó bankjegyforgalom 9 milliárd 750 millió márka, amelyből a forgalomban levő márkabankjegyek összege 8 millió 222.6 millió márka, míg a girókötelezettségek összege 1 milliárd 527.5 millió márka. A forgalomban levő bankjegyek összege az 1938. év folyamán közel kétmilliárd márkával emelkedett. A 9 milliárd 750 millió bruttó bankjegyforgalommal szemben a Reichsbank aranykészlete mindössze 70 millió 773.000 márka értékű, vagyis a forgalomban levő márka bankjegyek összegének csak hét ezreléke van arannyal fedezve.

— Kik gyárthatnak borszeszt? A szeszmonopól vezetősege rendeletet adott ki, amelyben az 1939—40. évi kampányra vonatkozóan szabályozta a borszeszgyárak működését, a borszesztermelést, az átvételi árat, stb. Ugyanabban a rendelkezésben megállapították, hogy mely borszeszgyárak és lepárlók gyárthatnak borszeszt fajborokból. A gyárak névsorát részletesen felsorolja a rendelet.

Gokler Antal nyolcvan éves

A magyar dalkultúra érdemes művelője, Gokler Antal nyugalmazott polgáriiskolai igazgató, holnap tölti be életének nyolcvanadik esztendőjét. Az iskolában nemzedékeket nevelt a jóra, szépre, tudásra és az erkölcsre, az iskolán kívül pedig minden szabad idejét mérheterlen lelkesedéssel a magyar dal ápolásának szentelte. Évtizedeken keresztül volt karnagya a Temesvári Magyar Dalárdának, amelynek belföldi és nemzetközi dalosversenyeken kivívott győzelmei Gokler Antal névéhez fűződnek. Hervadhatatlan érdemei vannak a Filharmónia dalegyesület körül is, amelynek ma is odaadó vezetője. Nagy érdemeket szerzett ezenkívül fiatal karnagyok kiképzésében is, amennyiben az évente Kolozsvárott lefolyó karnagyképző tanfolyamok állandó előadója. A dalkultúra terén szerzett érdemeit a Romániai Országos Magyar Dalosszövetség ismételtelen méltatta és már évek előtt kitüntette a főkarnagyi címmel. Gokler Antal nyolcvan esztendője ellenére ma is teljesen friss és tevékeny. A kitűnő karnagyt, aki holnap születésnapján kívül kedden a névnapját is ünnepli, barátai és tisztelői már most elárasztják üdvözléseikkel és ragaszkodó szeretetük melegével.

SPORTSEMÉNYEK

Nem viselkedik sportszerűen a közönség, ha nem tapsolja meg a vendégcsapat szép játékát

Liverpool püspöke a sportszerűtlenség ellen — Az angol sportszellem

Az Angliában tanulmányúton levő budapesti sporthírlapíró, Feleki László egyik legutóbbi levelében azt olvassuk, hogy nemrégiben két angol sportlap kikelt a futballpályák szellemének eldurvulása ellen. Megesett ugyanis, hogy a közönség egy része eléggé el nem ítélhető módon gúny tárgyává tette az egyik játékost. Azt kiabálta neki, hogy

„Ébredj fel!”

amiáltal olyan színben állította be a játékost, mintha aludt volna, vagy valamilyen ehhez hasonló szörnyűséget végzett volna. Ujabbán Liverpool püspöke és a garstoni lelkész nyilatkoztak a futball közönségének helytelen viselkedése és kellemetlen zugása ellen. Egy régi sportember, aki olvasta a püspök nyilatkozatát, kiment a Brentford pályára és ott a következő „sportszerűtlenséget” tapasztalta:

1. A Brentford híveinek tábora egyoldalú volt. Leginkább saját csapatát bízta.

2. Az ellenfelet nagyon ritkán tapsolták meg, ebből a viselkedésből az következik, hogy

ez a közönség nem azért jött ki a mérkőzésre,
hogy jó játékokat lásson,

hanem azért, hogy a Brentford győzelmét élvezhesse.

3. Talán még azt is fel lehet tételezni, hogy a Brentford hívek

altár a rosszabbik csapat győzelmét is szívesen
látják volna,

ha a rosszabbik csapat történetesen a Brentford.

A levélíró eme „sulyos” megállapítása után így fejezte be levelét: Mindebből megállapítható, hogy teljesen igaz a Liverpool püspökének.

Eddig szól az angol levél bennünket érdeklő szakasza. Ebből elsősorban is az a következtetést vonhatjuk le, hogy az angol sportszellem olyan, amelyről csak a legnagyobb tiszteléssel lehet megemlékezni. Bámúlattal kell adóznunk annak a sportszellemnek, amelynek jegyében a sportlapok felháborodnak, ha a közönség sorából valaki gúnyos megjegyzést kiált be a pályára egy játékos felé. Előttünk szinte ismeretlen annak az angol sportembernek a felfogása, aki felháborodik azon, hogy a sportemberek saját csapatukat bíztatják és nem tekintenek kellő elismeréssel az ellenfél teljesítménye felé.

Angliában tehát háborognak a sportszellem eldurvulása miatt. Annyira komolyan tekintik ezt a kérdést, hogy Liverpool tiszteletreméltó püspöke is érdekesen találta felemelni tiltakozó szavát. Ha Angliában mindezen elkieserednek, akkor nekünk igazán nem juthat más az eszünkbe, mint egy-egy tüzes iramú nemzeti bajnoki mérkőzés. Ha pedig ez jut eszünkbe, akkor

mi olyan durva sportszellemet kívánunk, mint
Angliában van.

Csak annyira durvát.

Az utóbbi időben világszerte szokássá vált, hogy az edzők Angliába küldik tanulmányútra. Azt hisszük, nálunk inkább a játékosoknak és a közönségnek volna szüksége az angol példára...

Sporthírek mindentelől

A Telefon Club győzelme Hamburgban. A Telefon Club Németországban turázó jégkorong csapata legutóbb Hamburgban ütközött meg a Hansa vidéki válogatottal együttesen, a melyet egyszerű játék után 3:1 arányban sikerült legyőznie.

A TMAC Perzsiában is játszik. A temesvári munkásatlétikák csapata csütörtökön, január 12-én indul utnak keletre. A keleti túra előrelátólag egy-két mérkőzéssel kibővíül, mivel a temesvári csapat Perzsiába is kapott meghívást, így a csapat a bajnokság kezdetére (február 26) nem igen érkezik vissza az országba. A csapat vezetősége távbeszélőn érintkezésbe lépett Reiterrel, akit felszólított, hogy ne utazzék vissza Bucurestibe, hanem várja be a csapatot a görög fővárosban. A kombináció elé egyelőre nehézségek gördülnek, mert Reiternek nincsen egyéni utlevele, hanem a válogatott csapat kolek iv utlevélre szerepel. Ezt a nehézséget egy kis utanjárással el lehet intézni. Hasonlóan a TMAC vezetősége azzal a gondolattal is foglalkozik, hogy kölcsönkéri a Juventustól Praszler.

A váloga ott csapat keleti túrájának mérlege. A román B válogatott csapat keleti túrájának mérlege az eddigi eredmények alapján kiünönek mondható. Öt mérkőzés közül négyet megnyert, egy pedig eldöntetlenül végződött. A 13 adott gól közül hatot rugott Baráky, hármat Auer, kettőt Reiter, egyet-egyet pedig Praszler és Mihailescu. A játékosok közül 10 félidőt játszott Páll, kilencet Reiter, nyolcat Barátky és Lengher, hetet Gica Popescu, Duce, Auer, Costea, Praszler, Szadovszky hat, Pop II. és Rasinariu öt, Dragomirescu és Mihailescu négy, végül Oprea és Nistor három félidőt játszott.

Az Ujpest is Görögországba utazik. A Panatinekos görög csapat január 22-re meghívta Görögországba az Ujpest csapatát. A görög csapat a megrendező mérkőzés bevételét Dikiopulosz elhunyt játékos családjának kívánja adni.

Május 24-én Bucurestiben játszik az angol válogatott csapat. Az angol szövetség legutóbbi ülésén elhatározták, hogy az angol válogatott ebben az évben Romában, Bucuresiben és Belgrádban játszik. Az angol-román bucurestii mérkőzésre május 24-én kerül sor.

Feloszlott a Brasovia. A Brasovia vezetősége bejelentette a szövetségnek, hogy az egyesület zilált pénzügyi helyzete nem engedi meg, hogy tovább folytassa működését, éppen ezért a nagymultu egyesületet feloszlatták. A szövetség körében abban reménykednek, hogy a vezetőség elhatározása nem végleges és az a csapat, amely annakidején a formája tetején levő Kinizsit is legyőzte, tovább folytatja működését.

Hirtelen felszökött a skót játékosok „ára”. Az angol csapatok vezetői skót játékosokkal szándékoztak felfrissíteni csapatukat. Amikor ez a skótok tudomására jutott azonnal felemeltek a játékosok átadási díját. Az angolok végül is lemondtak a skót játékosok szerződéséről és Írországból szándékosan játékosokat szerződtetni.

CHINEZUL—ILSA BAL

A lila-kékek január 14-én, szombaton este a Tiszti Kaszinó helyiségében nagyszabású táncmulatságot rendez, amelyre az előkészületek már folyamatban vannak. A rendezőség különböző meglepetéseket készít elő a közönség szórakoztatására. A fiatalság számára táncverseny lesz, amelynek győztesei három értékes díjban részesülnek. A tánczenét a „Tempo Blue Moon Band” szolgáltatja.

A KANADAIK MÁR KISEBB GÓLARÁNYOKKAL IS MEGELÉGEDNEK... A Kanadát képviselő Trail Smoke Eaters, vagyis a „füstevők” még mindig Németországban portyáznak. Úgy látszik azonban, hogy kezdenek takarékoskodni erejükkel, mert legutóbbi győzelmük már nem volt gólzáporos. Krefeldben Alsó Rajnai kerület válogatottja ellen 2:0 (0:0, 1:0, 1:0) és Münchenben a német bajnok Riessene ellen revánsmérkőzésen 4:2 (1:0, 3:1, 0:1) arányban győztek.

BINDEA ÉS TURUSENCO — BUCURESTI-BEN. Bindea, Románia jelenlegi műkorcsolyázó bajnoka és a cernauti Turusenco az utánpótlás legnagyobb tehetségű korcsolyázója, mindketten katonai szolgálatukra: végzik. Mindkettőjük most a bucurestii nehézfűzéréshez osztották be és így a műjégen szorgalmasan készülhetnek a bajnokságra, melyet február 12-én rendeznek meg Bucurestiben.

SOKAIG GONDOLKOZTAK... A Corinthians és a Casuals nevű angol amatőr egyesületek egyesültek. A fuzó kimondását egyáltalában nem siették el, mert a lapok jelentései szerint az erre vonatkozó tárgyalásokat már 1903-ban, azaz 35 évvel ezelőtt kezdték meg.

Bucurestiben vendégszerepelnek a műkorcsolyázás európai hírességei

A bucurestii korcsolyakerület hosszabb ideje több neves külföldi műkorcsolyázóval áll tárgyalásban, hogy bucurestii bemutatón résztvegyenek. Szó van arról, hogy azóta profivá lett sokszoros világbajnok Schaffer is bemutatja mindenütt megcsodált tudását. A bécsi Engelmann egyesület is igéretet tett, hogy január 23. és február 2. között Bucurestibe küldi a világ második legjobb műkorcsolyázó párját a Pausin testvéreket, akik sokak szerint a világbajnok Herber—Baier párnál is többet tudnak. Ha a Pausin testvérek bucurestii vendégszereplése megvalósul, akkor több, mint bizonyos, hogy Kolozsvárt is tartanak bemutatót. Február 2-án Bucurestiben szerepel Zdenka Porgesova Csehszlovákia jelenlegi műkorcsolyázóbajnoknője.

Takács II, a magyar „dugókirály”, tizenkét év alatt 268 gólt rugott

A budapesti „Nemzeti Sport” érdekes összeállítását tett közzé a magyar profi labdarúgás tizenkét évének góllövőiből. Eszerint a magyar gólkirály címet Takács II. érdemli ki, aki négy egyesületében összesen 268 gólt rugott. Utána következnek: Toldi 200, Cseh, II. 177, Sárosi dr. 166, Auer 161, P. Szabó 129, Vincze 116, Zsengellér 113, Nemes 110, Litkos 102 és Jávor 101 góllal. Az egyes évek gólkirályai: 1926: Horváth 14 góllal, 1927: Takács II. 31 góllal, 1928: Takács II. 41 góllal, 1929: Takács II. 40 góllal, 1930: Vincze 20 góllal, 1931: Takács II. 42 góllal, 1932: Auer 31 góllal, 1933: Toldi 27 góllal, 1934: Cseh II. 23 góllal, 1935: Sárosi dr. 36 góllal, 1936: Cseh II. 36 góllal, 1937: Zsengellér 31 góllal, 1938/39 idényben jelenleg Zsengellér vezet 28 góllal Koláth és Toldi 13—13 góljá előtt. A magyar profi bajnokságban eddig összesen 7270 gólt lőttek.

AZ ÉV LEGNAGYOBB GÓLARÁNYAI... 1938-ban a nemzetközi válogatott mérkőzéseken ez volt a legnagyobb gólarányú két mérkőzés: Magyarország—Görögország 11:1 és Norvégia—Finnország 9:0.

Pénzhamisítokat tett ártalmatlanná az aradi rendőrség

Ötven leiseket hamisított és hozott
forgalomba egy vándorkereskedő

Az utóbbi időben Arad-, Temes-, Krassó- és a többi szomszédos megyékben elszaporodtak a hamis 50 leiesek és az elég jól sikerült hamisítványokat különösen a vásárok alkalmával hozták forgalomba. A csendőrségek és más hatóságok, amikor ilyen hamisítvány került a kezükbe mindannyiszor megindították a nyomozást, de a pénz készítőjét nem sikerült leleplezniük.

Különösen sok 50 leies került forgalomba
Aradon,

Lippán, Radnán, Pécskán, Nagylakon, Temesváron, Lugoson, Karánsebesen és még több más bánáti helységben.

A veszedelmes pénzhamisítót, hosszas nyomozás után most végre sikerült ártalmatlanná tenni. A dertai csendőröknek az elmúlt délelőtti ugyanis feltűnt, hogy egy vásári vándorkereskedő mindenkinek 50 leissel fizetett. Figyelnél kezdtek és amikor már bizonyítékok voltak előlenc, előállították. Megmotozásakor

15 darab hamisított, 50 leiest találtak nála,

amelyeknek eredetéről nem tudott felvilágosítást adni. Vallomása során ellentmondásba keveredett és végül is kénytelen volt bevallani, hogy a pénzt ő maga készítette. Elmondotta, hogy Secosan Valeriu-nak hívják, Aradon, az Oituz-ucca 128. szám alatt lakik. A csendőrök a pénzhamisítót átkísérték Aradra, hogy itt a rendőrség folytassa le ellene a vizsgálatot. Marcu Viorel rendőrtiszt, a bünygyi osztály vezetője, Dumitrescu Constantin komiszárt és Sava Mihai detektívét bizta meg a nyomozással, akik a tegnapi nap folyamán ki is szálltak a helyszínre és alapos házkutatást tartottak Secosannál. Az egyik szobában elrejtve megtalálták a hamisításhoz szükséges nyersanyagokat, kliséket, gipszformákat, szerszámokat és különböző felszereléseket. Megállapította a nyomozás, hogy a pénzhamisításról Szél Mária, a vándorkereskedő vadházastársa is tudott és ezért, mint bűntársát, őt is letartóztatták. Kihallgatásuk után mindkettőjüket átkísérték az ügyészre.

Bezárják azoknak a műhelyeit, akik nem rendelkeznek mesterkönyvvvel

A munkaügyi minisztérium új rendelete a mesterkönyv megszerzéséről

Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium a következőket hozza az iparosok tudomására. Az iparosoknak mesterkönyvvvel és iparendélyvel kell rendelkezniük. A mesterkönyveket az ipartörvény értelmében a szükséges iratok alapján bocsátják ki. Munkások vizsgálata alapján is megkaphatják a mesterkönyvet, ha igazolják, hogy a munkakönyv kézhezvétele után legalább 3 éven át gyakorolták mesterségüket. A törvény módot adott arra, hogy azok az iparosok, akiknek sem munkakönyvük, sem mesterkönyvük nincs,

1939 december 31-ig kell vizsgát tgyenek.

Vizsgára azok jelentkezhetnek, akik igazolni tudják, hogy önálló iparosok, 1936. április 30 óta volt műhelyük ebben a szakmában, amelyre mesterkönyvet kérnek és ez a műhely legkevesebb 5 éven át működött. A szükséges igazolásokat a kereskedelmi kamarák, a pénzügyigazgatóságok és betegsegélyező pénztárak írásai szolgáltatják. Az érdekelteknek a szükséges iratokkal együtt kérvényt kell beadniuk a tartományi munkaügyi vezérfelügyelőséghez, vagy pedig a munkaügyi alfelügyelőséghez. Az iparendélyeket a mesterkönyv alapján adják ki. Azok műhelyeit, akik mesterkönyvvvel nem rendelkeznek, a törvény értelmében bezárják.

Rádió

CSÜTÖRTÖK, JANUÁR 12.

Bucuresti. 6.45: Ritmikus torna, orvosi tanácsok, hanglemek, háztartási tanácsok. 12: Országóra. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: Hanglemek. 15.20: Közlemények. 18: Gyermekóra. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Kulturális aktualitások. 19.15: Kamarazene. 20: Ion Pillat előadása. 20.15: Arturo Gofman énekel és Paul Jelescu zongorázik. 21.15: Szimfonikus hangverseny. Közben: Hírek, sport. 23.05: Hírek. 23.15: Hanglemek. 23.45: Hírek külföldről francia és angol nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemek. Utána éntrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Rimaszombat. Felolvasás. 11.45: Hogyan öltöztessük gyermekeinket? Felolvasás. 1.10: Eugén Stepat balalajkazenekara. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, idő-

járársjelentés. 2.30: Szalonzene. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Ahol a hálókocsik alusznak. Előadás. 5.45: Hírek. 6: Mezőgazdasági félóra. 6.30: Operaházi zenekar. 7.35: A magyar nyelv tisztaságáért. 7.40: Pusztai Sándor és Bódis János verseiből ad elő. 8.05: Hírek. 8.20: Horváth Jancsi és cigányzenekara. 9: „A vendég”. Rádiódrama három felvonásban. 10.40: Hírek. Időjárásjelentés. 11: Hanglemek. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.10: Sárai Elemér és cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 6: Ilinczy László jazzzenekara. 6: Egy portugál kereskedő utja a XV. században. Előadás. 8: Horváth Jancsi és cigányzenekara. 8.25: Angol nyelvoktatás. 9: Eysen Irén énekel. 9.30: Hanglemek.

Bécs. 19.50: Kis kabaré. 21.10: Hangjáték. 22: Lemezek. 22.20: Lemezek. 23.45: Szórakoztató zene. Belgrad. 19.30: Lemezek. 21: Népdalok. 21.30: Lemezek. 21.40: Szimfonikus hangverseny. Milánó. 18.15: Operarészletek. 22: Operaelőadás. Strassburg. 20.30: Szórakoztató zene. 21.30: Zene. 22.15: Tarka est. 23: Mese-operett.

Varsó. 20: Szórakoztató zene. 23: Lemezek. 24.05: Lengyel zene.

PÉNTEK, JANUÁR 13.

Bucuresti. 6.35: Ritmikus torna, orvosi hírek, regeli hangverseny, háztartási tanácsok. 12: Hanglemek. 13: Időjelzés, kulturális hírek, sport. 13.10: Déli hangverseny. 14.10: Hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Közlemények. 18: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.02: Katonazenekar. 19: Szociális krónika. 19.15: Szalonzene. 19.55: Prof. Nicolae Iorga előadása. 20.15: A hangverseny folytatása. 20.30: Operaközvetítés. 21.35: Hírek. 22.10: Sport. 23: Hírek. 23.40: Hírek külföldről francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemek. Utána éntrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: A röntgenvizsgálat szerepe a csúszos betegségek felismerésében. Felolvasás. 11.45: Knigge, az illendőség tudása. Felolvasás. 1.10: Solt Etel és Preninger Antal énekel. 1.30: Hírek. 2.20: Időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Károlyi Árpád és cigányzenekara. 3.35: Hírek. 4: Élelmiszerárak. 5.15: Diákfélóra. 5.45: Hírek. 6: Az ó-cseh ipar politikai multja. Előadás. 6.30: Szimfonikus hangverseny. 6.50: A magyar nyelv tisztaságáért. 7.15: Sport. 8.05: Hírek. 8.20: Szalonzene. 9.10: Kosztolányi Dezső-est. 10: Bartók Béla zongorázik. 10.40: Hírek, időjárásjelentés. 11: Bodrics Béla és cigányzenekara. 11.30: Hírek német és olasz nyelven. 12: Hírek angol és francia nyelven. 12.10: Hanglemek. 1.05: Hírek.

Budapest II. 7.30: Gyorsírótanfolyam. 8.20: Irodalmi séták a Svábhegyen. Előadás. 9.10: Tánclemek. 10: Hírek.

Bécs. 19: Szórakoztató zene. 20: Ének. 21.10: Hangverseny. 23.30: Szórakoztató zene.

Belgrad. 19.50: Lemezek. 21.30: Zongorajáték. 22.30: Havi gitárok. 23.15: Tarka-est.

Strassburg. 19.45: Oronajáték. 20.30: Szórakoztató zene. 22.15: Operaelőadás.

Varsó. 20: Zenekari hangverseny énekszámokkal. 22: Karének. 22.15: Szimfonikus hangverseny. 23.45: Lemezek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az este 6 óráig feladott hirdetések másnap reggel megjelennek

Az 1938. júl. 18-án megjelent 69094. sz. miniszteri rendelet alapján apróhirdetési áraink a következők: állástkeresés, elvesztett tárgyak, eltűnt személyek, fűrdő s gyógyhely hirdetése szavankint egy leu. Levelezés nem közölhető. Házasság szavankint öt lei, minden más rovatban szavankint kettő lei. Legkisebb apróhirdetés tíz szó. Az apróhirdetések díja előre fizetendő. — Apróhirdetéseket felvesz I. kerület: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata I. C. Brătianu 3. II. kerület: Tamás-traffic, Piata Badea Cărtan 8. — Kardos-traffic, Piata Traian (szerb templom mellett), Grósz-traffic, Calea Dorobantilor 2. III. kerület: Helfenbein-traffic, Piata Lahovari IV. kerület: March-traffic, Piata Küttli. — Nógrády-traffic, (Tivoli mellett) — Olariu-traffic, Piata Dragalina 6. Telefon 45-06. — Vittek-traffic, Bul. Carol 54. — Galgóczy-traffic, Strada Bratianu 15/a. Telefon 13.

Alkalmazás

Öreges szőlőmunkás, családost, aki pincéhez is ért és 6 hold szőlő megműködésére vállalkozik, azonnalra keresetlik. Ajánlatokat Alexandru Giurita notar comunal Bocsa-Română, județul Caras. 571

Vidékre február 1-re házasnárt keresünk, szakácsnő és inas teendőkre. Jelentkezni: Takács Genovéva, IV. Str. Brătianu 13. 570

Állást keres

Nagy vacsorákra, esküvőkre, zsurokra a legfinomabb ételek készítését vállalom! Nagy gyakorlattal rendelkezem. Kovács Szuzsana, III., Str. Diaconul Coresi 24. 2712

Lakás

Kétszobás lakás mellékhelyiségekkel azonnalra kiadó. Deutsch Leó III. Str. Odobescu 40. 573

Saját termelésű ménesi borok és szőlő

bármilyen mennyiségben kaphatók: III. Str. Odobescu 40. Telefon 33-09.

Keresztény házaspár keres I., III., IV. kerületben, úri családnál, első emeletnél nem magasabban fekvő, fűrdőszoba használatlalt kapcsolatos, férgmentes, bútorozott tágas ucai szobát, esetleg teljes ellátással. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz. 574

Bútorozott szoba folyóvízzel, fűrdőszoba használatlalt az erzsébetvárosi villanegyedben március 1-től kiadó. Cím a kiadóban. 581

A Banca Timisoarei épületében modern
4 és 3 szobás lakás
és
egy üzlethelyiség
azonnal kiadó. Bővebbet a Banca Timisoarei házközelőségénél.

Adás-vétel

Kétszemélyes ottomán jó állapotban lévő megvételre kerestek. Címeket kérem a kiadóba leadni. 4023

Arlejtési versenyárgyalás

Az urseni r. k. templomnak vakolási munkája február 5-én délután 2 óra 30 perckor nyilvános versenyárgyaláson kiadatik. Jótállási garancia 5 százalékos, egyéb feltételek naponta Kiss György róm. kat. egyház községi elnökél valamint a költségvetés is ugyanott megtekinthető.

Urseni, 1939. január 12.

KISS GYÖRGY
egyházközségi elnök

Valódi perzsa-bunda, kombinált szoba, úri-, ebédő-, hálószoba, szalón teljes felszereléssel, Meissneri, Schlagenwald porcellán és krisztály készletek, 12 személyes, eladók. FISCHHOFF I., Duca ucca 6.

Ada-Kalehról Rahát (szultánkenyér)

Legfinomabb rózsá, narancs, vanília, málna, citrom, barack és csokoládé, kimérve, vagy széő kivitelű csomagolásban tetszés szerint nagyobb darab, vagy apróra vágva. Rendelésre minőség szerint: Finom lei 44. — Különlegesség lei 60. — Lokum lei 86 árban, postán, vagy vasúton promt szállít

Matics Mihály, Orsova
Depozit de Rachat dela Ada-Kaleh

Ha szép akar lenni?

Használjon KULKA-féle liliom-tejkrémet, liliom-tejszappant és liliompudert, h á r o m színben. Kapató kizárólag a

**Városi
gyógyszertárban**

a „Fekete Sasoz” I. Piata I. C. Brătianu.

Hirdessen a
DÉLI HIRLAP-ban

Nyomtatja a „HIRLAP” tipog rafia si editura S. i. n. c. Arad.